

Banca Națională
a Moldovei

RAPORT PRIVIND EVOLUȚIA INFRASTRUCTURILOR PIETEI FINANCIARE DIN REPUBLICA MOLDOVA

Trimestrul II 2021

CUPRINS

Lista abrevierilor.....	3
Sumar	4
Capitolul 1. Rolul BNM în supravegherea infrastructurilor pieței financiare din Republica Moldova.....	5
Capitolul 2. Sistemele de plăți și decontări de importanță sistemică.....	7
2.1. Sistemul automatizat de plăți interbancare	7
2.2. Sistemul Depozitarului central unic al valorilor mobiliare	14
Capitolul 3. Instrumentele de plată.....	17
3.1. Cardurile de plată.....	17
3.2. Transferul de credit.....	29
3.3. Debitarea directă.....	30
Capitolul 4. Sistemele automatizate de deservire la distanță.....	31
Capitolul 5 Remiterile de bani - persoane fizice	34

Lista abrevierilor

BNM	Banca Națională a Moldovei
CBN	CertIFICATELE BĂNCII NAȚIONALE A MOLDOVEI
CNP	Card not present
DCU	Depozitarul central unic al valorilor mobiliare
FN/PFN	Fără numerar / plată fără numerar
OS	Obligațiuni de stat cu rata fixă a dobânzii
OSF	Obligațiuni de stat cu rata flotantă a dobânzii
PSP	Prestatori de servicii de plată
RM	Republica Moldova
SADD	Sistem automatizat de deservire la distanță
SAPI	Sistemul automatizat de plăți interbancare
Sistemul CDN	Sistemul de compensare cu decontare pe bază netă
Sistemul DBTR	Sistemul de decontare pe bază brută în timp real
SPCP	Sistem de plăți cu carduri de plată
SRB	Sistem de remitere de bani
TC	Transfer de credit
Tranzacții OTC	Tranzacții Over The Counter (extrabursiere)
Tranzacții BVM	Tranzacții la Bursa de Valori a Moldovei
VMC	Valori mobiliare corporative
VMS	Valori mobiliare de stat

Sumar

Raportul privind evoluția infrastructurilor pieței financiare reprezintă o analiză a indicatorilor sistemelor de plăți și a instrumentelor de plată fără numerar, a tendințelor înregistrate pe parcursul **trimestrului II al anului 2021**, precum și a perspectivelor de evoluție a acestora.

În calitate de administrator al **SAPI**, pe parcursul trimestrului de referință, Banca Națională a Moldovei a monitorizat continuu activitatea participanților la sistem, parametrii funcționali și tehnici ai SAPI în scopul asigurării funcționării stabile și eficiente a acestuia. Disponibilitatea sistemului a constituit 99,84%, urmare a unui incident înregistrat în SAPI, care însă nu a afectat continuitatea proceselor în sistem și posibilitatea participanților de a utiliza sistemul pe parcursul zilelor operaționale ale trimestrului de raportare.

În perioada 1 aprilie - 30 iunie 2021, SAPI și-a derulat activitatea conform programului obișnuit de lucru, procesând 3,4 mil. plăți în valoare de 280,2 mld. lei.

Operațiunile de decontare în **sistemul DCU** s-au efectuat în condiții de siguranță, eficiență și în timp util, fiind înregistrate două incidente, care nu au afectat continuitatea funcționării sistemului.

Pe parcursul trimestrului II 2021, **indicatorii activității cu carduri de plată** și-au menținut tendința de creștere, numărul cardurilor aflate în circulație majorându-se cu 7,9 la sută față de aceeași perioadă a anului precedent, iar numărul plăților fără numerar efectuate cu cardurile emise în țară majorându-se cu 55,2 la sută față de perioada similară a anului precedent.

Conform datelor pentru trimestrul de referință, **87,3 la sută** din numărul și **87,0 la sută** din valoarea operațiunilor de TC au fost inițiate în format electronic **prin intermediul SADD**, ceea ce reflectă gradul de digitalizare a serviciilor de plată în Republica Moldova.

Debitarea directă rămâne a fi un instrument mai puțin utilizat pe teritoriul Republicii Moldova. La finele trimestrului II al anului curent, acest instrument a fost utilizat de către 21,6 mii de plătitori. Debitarea directă pe teritoriul Republicii Moldova este utilizată doar de către persoanele fizice, în majoritatea cazurilor - pentru plata serviciilor comunale.

Sistemele automatizate de deservire la distanță (SADD) devin tot mai populare în rândul utilizatorilor, astfel s-a constatat o majorare a numărului deținătorilor SADD la finele trimestrului II 2021 comparativ cu perioada similară a anului precedent, în special, datorită creșterii numărului utilizatorilor sistemelor de tip mobile-payments. **Numărul deținătorilor activi**¹ a consemnat o tendință de creștere de 21,3 la sută față de trimestrul II 2020, ca urmare a creșterii necesității de a utiliza sistemele automatizate de deservire la distanță pentru efectuarea plăților, în special în contextul situației epidemiologice, cauzate de pandemia COVID-19.

---

¹ Deținător SADD care a efectuat cel puțin o operațiune financiară pe parcursul unui trimestru printr-un sistem automatizat de deservire la distanță.

Capitolul 1. Rolul BNM în supravegherea infrastructurilor pieței financiare din Republica Moldova

---

Infrastructurile pieței financiare (IPF) joacă un rol important în vederea asigurării stabilității sistemului financiar. Serviciile furnizate de către IPF sunt critice întrucât orice defecțiune a acestora poate afecta implementarea politicii monetare, precum și promovarea încrederii publicului în efectuarea plăților fără numerar. Ținând cont de rolul central în cadrul unei economii, IPF sunt supuse unor practici riguroase de gestiune a riscurilor și trebuie să fie rezistente la stres.

Banca Națională a Moldovei deține mandatul legal de a exercita funcția de supraveghere (oversight), acesta fiind expres stipulat în *Legea nr. 548/1995* și *Legea nr. 114/2012*. Astfel, conform art. 5 alin. (1) lit. f) și m) din *Legea nr. 548/1995*, **BNM supraveghează infrastructurile pieței financiare, în condițiile stabilite de lege, și promovează funcționarea stabilă și eficientă a acestora, precum și licențiază, reglementează și supraveghează activitatea de prestare a serviciilor de plată și de emitere a monedei electronice.**

Această atribuție este realizată în corespundere cu cele mai bune practici internaționale, precum și cu recomandările, principiile, standardele din domeniu emise de Banca Reglementelor Internaționale, Banca Centrală Europeană, Fondul Monetar Internațional, Banca Mondială etc.

Politica de supraveghere a sistemului de plăți în Republica Moldova, aprobată prin Hotărârea Comitetului executiv al BNM nr.299 din 27.10.2016, dezvăluie modalitatea de organizare a supravegherii sistemelor de plăți și nominalizează sistemele de plăți din Republica Moldova care sunt supuse supravegherii de către BNM (a se vedea Figura 1).

Figura 1 Lista sistemelor și componentelor sistemelor de plăți din Republica Moldova supuse supravegherii de către BNM la finele trimestrului II 2021:

1. Sisteme de plăți

- Sistemul automatizat de plăți interbancare (SAPI)

2. Sistemele de compensări și decontări ale valorilor mobiliare

- Sistemul Depozitarului central unic al valorilor mobiliare (SDCU)

3. Instrumentele de plată

- Cardurile de plată
- Transferurile de credit
- Debitările directe

4. Sistemele automatizate de deservire la distanță (SADD)

5. Remiterile de bani

În baza informației obținute în cadrul monitorizării zilnice/lunare/trimestriale, Banca Națională efectuează evaluarea periodică a conformării sistemelor de plăți și decontări la cerințele expuse în actele normative și la standardele internaționale aplicabile.

Standardele internaționale care se aplică la evaluarea periodică a infrastructurilor pieței financiare (SAPI și DCU) sunt *Principiile aferente infrastructurilor pieței financiare*, emise de Banca Reglementelor Internaționale (BIS) și Organizația Internațională a Comisiilor Valorilor Mobiliare (IOSCO).

La exercitarea funcției de supraveghere a instrumentelor de plată fără numerar și a sistemelor automatizate de deservire la distanță (SADD), Banca Națională a Moldovei efectuează următoarele:

- ① | **Colectează date** privind siguranța și eficiența utilizării instrumentelor de plată fără numerar și a SADD. Datele folosite în scopul supravegherii sunt din rapoartele prezentate de către prestatorii de servicii de plată (în continuare - PSP), din informațiile obținute în cadrul controalelor pe teren, precum și din sursele de informare în masă (internet, mass-media etc.);
- ② | **Monitorizează apariția noilor tehnologii în domeniu.** Evoluțiile înregistrate în domeniul tehnologiilor informaționale influențează în mod direct caracteristicile serviciilor de plată și implicit nivelul de siguranță și eficiență al instrumentelor de plată fără numerar, al SADD. Valorificarea acestor evoluții presupune consolidarea supravegherii și adaptarea continuă la riscurile generate de apariția noilor metode de plată;
- ③ | **Analizează și determină indicatorii de eficiență și siguranță** privind instrumentele de plată, în baza informației și a datelor obținute de la PSP, precum și ca urmare a cercetărilor proprii în vederea identificării situației actuale și a evoluțiilor recente în utilizarea instrumentelor de plată fără numerar/SADD, dar și a măsurilor ce pot fi întreprinse pentru îmbunătățirea valorii indicatorilor menționați;
- ④ | **Întreprinde măsurile relevante.** În cazul constatării abaterilor la indicatorii aferenți siguranței și eficienței instrumentelor de plată/SADD, Banca Națională intervine prin ajustarea cadrului normativ, formularea de recomandări sau întreprinderea altor măsuri potrivite pentru sporirea solidității acestora.

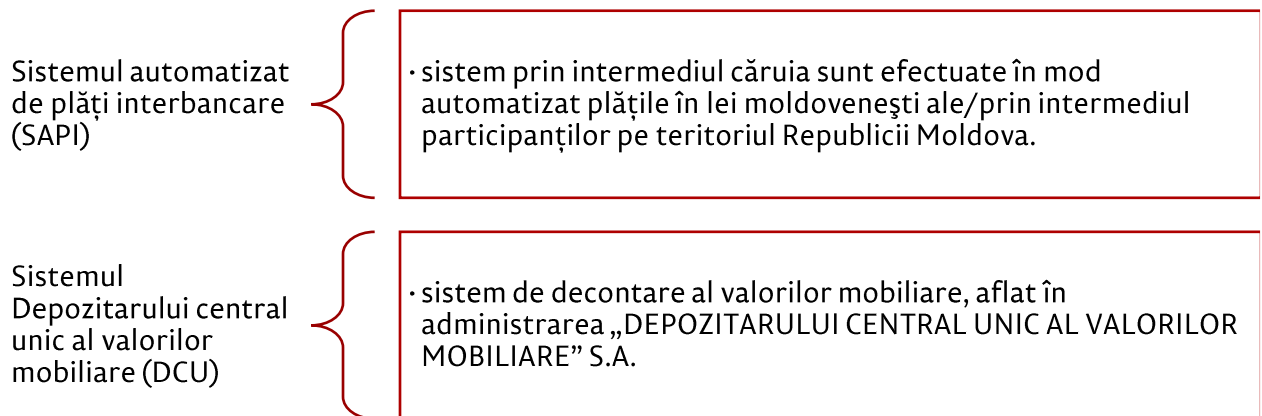
În ceea ce privește evaluarea periodică a pieței serviciilor de remitere de bani, aceasta este efectuată în baza *Principiilor generale pentru serviciile de remiteri internaționale*, emise de BIS și Banca Mondială.

Capitolul 2. Sistemele de plăți și decontări de importanță sistemică

Sistemele, în activitatea cărora o întrerupere ar putea periclita siguranța și stabilitatea sistemului de plăți și/sau a piețelor financiare, sunt considerate a fi de importanță sistemică. Dintre sistemele ce cad sub incidența supravegherii realizate de BNM, conform atribuțiilor sale, au fost desemnate două sisteme de importanță sistemică.

Figura 2 Sistemele de importanță sistemică care cad sub supravegherea BNM:

2.1. Sistemul automatizat de plăți interbancare

SAPI este operațional din anul 2006 și este administrat de Banca Națională a Moldovei. SAPI este compus din sistemul de decontare pe bază brută în timp real (sistemul **DBTR**) și sistemul de compensare cu decontare pe bază netă (sistemul **CDN**). Sistemul DBTR este destinat prelucrării plăților urgente și de mare valoare, iar sistemul CDN este destinat procesării plăților de mică valoare.

În calitate de administrator al SAPI, pe parcursul trimestrului II al anului curent, Banca Națională a Moldovei a monitorizat continuu activitatea participanților la sistem și capacitatea acestora de a reacționa în situații de incident.

La sfârșitul trimestrului II al anului 2021, în SAPI erau înregistrați **19 participanți**:

-
- Banca Națională a Moldovei;
  - 11 bănci licențiate de Banca Națională a Moldovei;
  - 2 prestatori de servicii de plată nebankari;
  - Centrul de casă și decontări din mun. Tiraspol;
  - Trezoreria de Stat din cadrul Ministerului Finanțelor, inclusiv în calitate de participant mandatat;
  - Depozitarul central unic al valorilor mobiliare;
  - Fondul de garantare a depozitelor în sistemul bancar.
-

Pe parcursul trimestrului II 2021, în SAPI a fost procesat un volum de **3,4 mil. plăți** în valoare de **280,2 mld. lei**, înregistrând o creștere de 26,5 la sută ca număr și respectiv, de 5,2 la sută ca valoare, în comparație cu perioada similară a anului precedent.

Tabelul 1. Tranzacții procesate prin intermediul SAPI

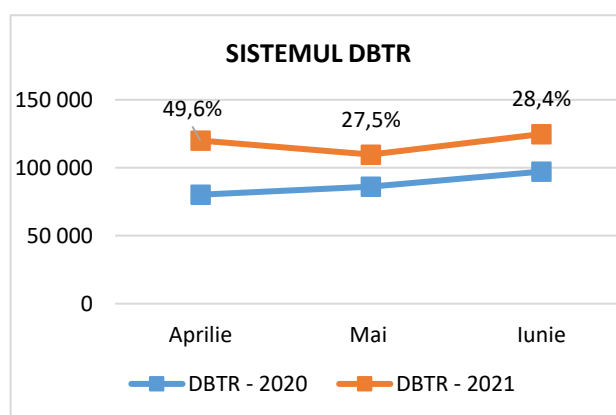
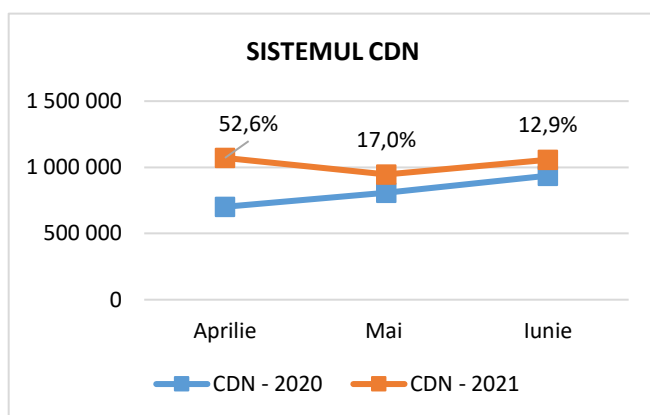
Plăți trimestrul II 2021	Număr	Valoare
DBTR	354 502	254 854 926 415
<i>Retail*</i>	349 303	73 983 409 839
<i>Non-retail*</i>	5 199	180 871 516 576
CDN	3 075 014	25 345 495 785
Total plăți	3 429 516	280 200 422 200
Medii zilnice		
DBTR	5,6 mii	4,0 mld.
<i>Retail</i>	5,5 mii	1,2 mld.
<i>Non-retail</i>	83	2,8 mld.
CDN	48,8 mii	402,3 mil.
Valoarea medie a tranzacției		
DBTR	718,9 mii	
<i>Retail</i>	211,8 mii	
<i>Non-retail</i>	37,8 mil.	
CDN	8,2 mii	

*tranzacții retail - transferuri inițiate de către participanți în numele clienților (transferuri ordinare, transferuri aferente plăților bugetare, percepere incontestabilă care se referă la plățile în bugetul public național, percepere incontestabilă care nu se referă la plățile în bugetul public național, debitare directă aferentă serviciilor guvernamentale, alte transferuri);

*tranzacții non-retail - transferuri inițiate de către participanți în nume și pe cont propriu (operațiuni de eliberare a numerarului, operațiuni cu valori mobiliare pe piața secundară, operațiuni cu valori mobiliare și de politică monetară, transferuri de credit ordinare interbancare, transferuri privind depozitele "overnight", alte transferuri).

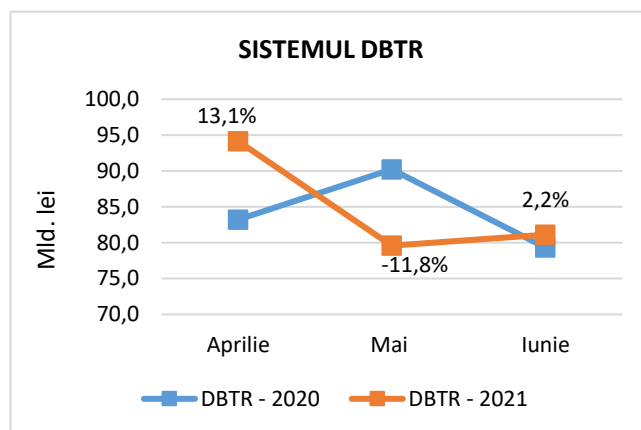
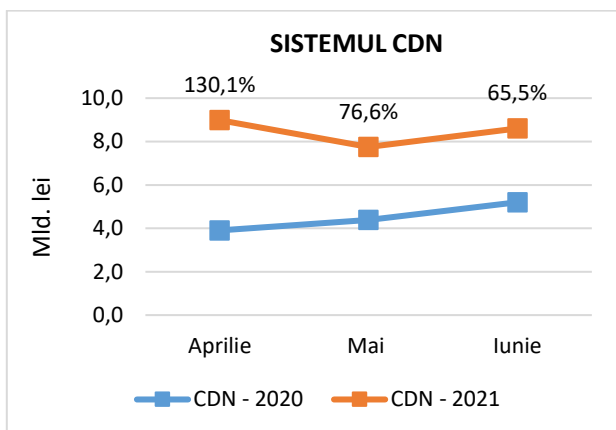
Diagrama 1. Evoluția plăților procesate în sistemul CDN și sistemul DBTR

În funcție de număr

În funcție de valoare

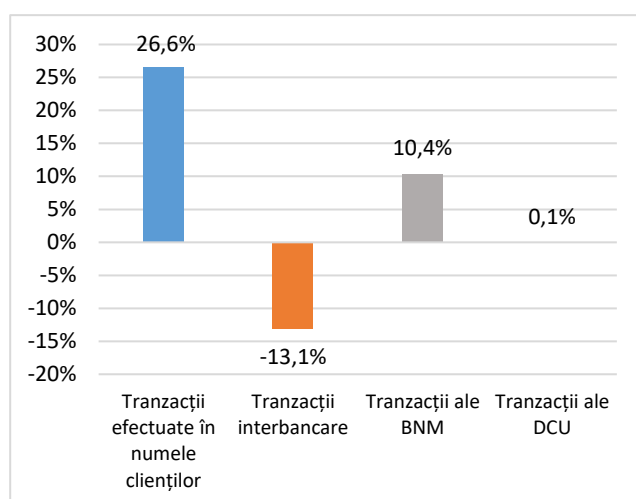
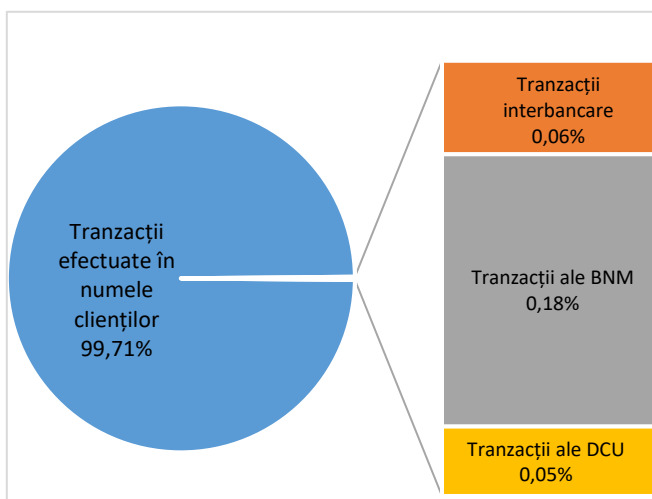
Numărul plăților procesate prin intermediul SAPI, în perioada aprilie-iunie, a înregistrat o creștere față de perioada similară a anului precedent: cu 25,6 la sută în sistemul CDN și cu 34,6 la sută în sistemul DBTR.

Din punct de vedere valoric, plățile procesate în sistemul CDN și plățile procesate în sistemul DBTR au înregistrat o majorare de 87,8 la sută și respectiv de 0,8 la sută față de trimestrul II al anului trecut. Această creștere a fost influențată, preponderent, de creșterea volumului operațiunilor efectuate în numele clienților (32,3 la sută), (diagrama 2).

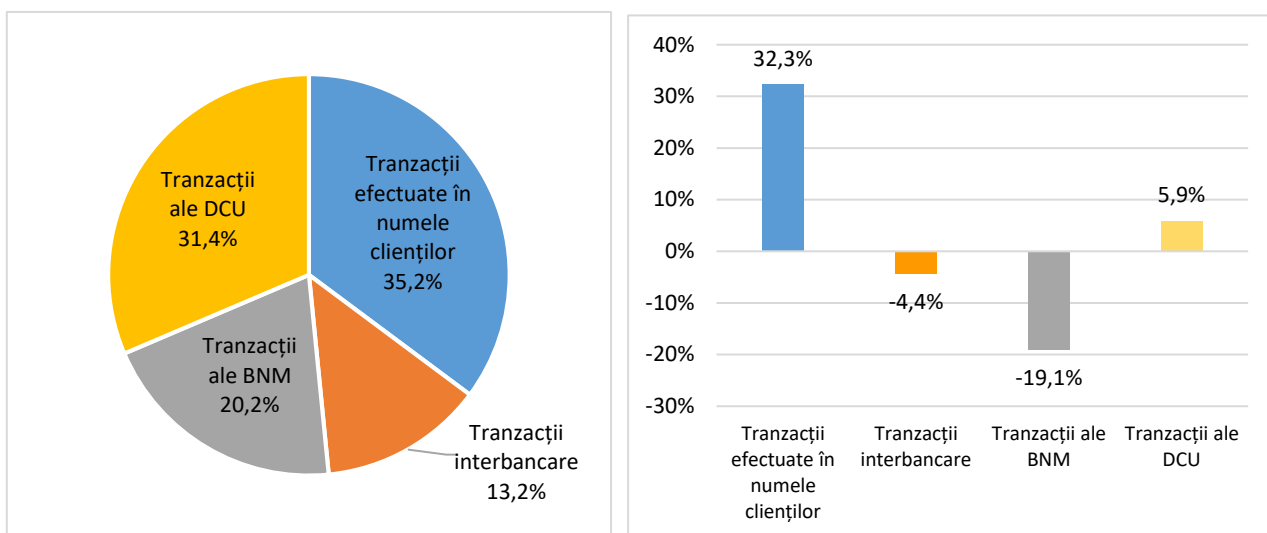
Totodată, aceste creșteri considerabile în numărul și valoarea plăților urmează a fi privite și prin prisma faptului că pentru trimestrul II al anului 2020, din cauza măsurilor de carantină impuse, a fost înregistrat un nivel scăzut al operațiunilor în SAPI.

Diagrama 2. Tranzacțiile procesate în SAPI în trimestrul II 2021: ponderea în funcție de tipurile de plăți și dinamica înregistrată față de trimestrul II 2020

În funcție de numărul operațiunilor

În funcție de valoarea operațiunilor

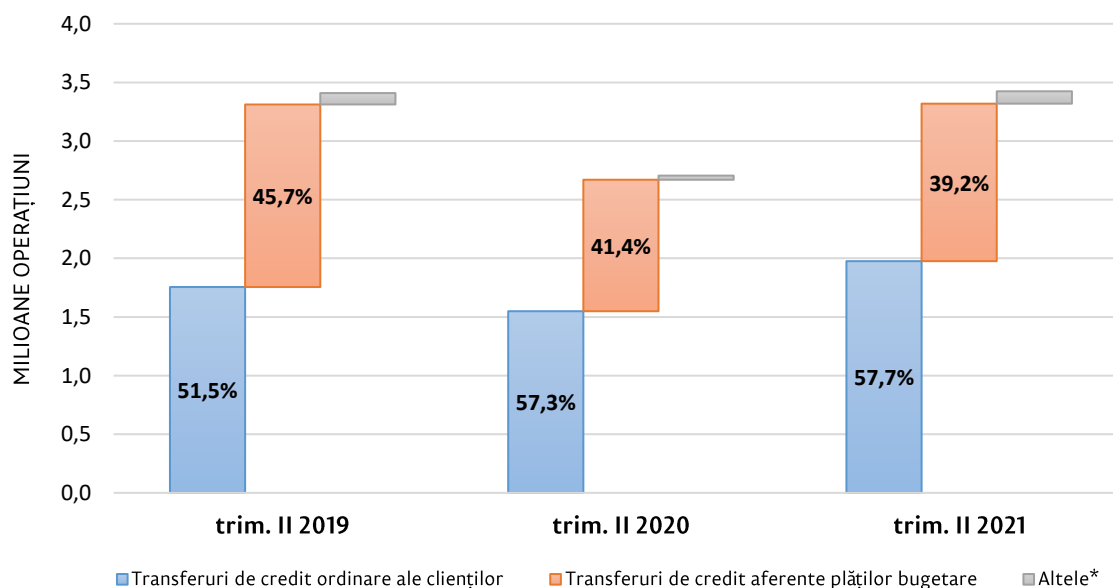

Transferurile inițiate de către participanți în numele clienților constituie **99,7 la sută** din numărul plăților efectuate prin SAPI și **35,2 la sută** din valoarea totală a transferurilor efectuate în SAPI în trimestrul II 2021.

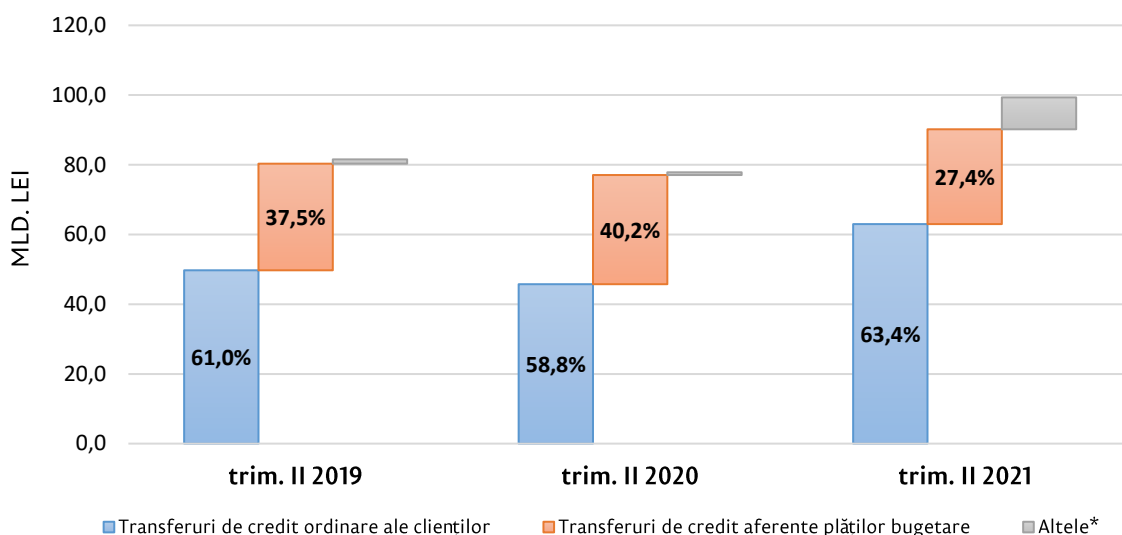
Atât numărul plăților inițiate de către participanți *în numele clienților*, cât și valoarea acestora s-a majorat în trimestrul II al anului curent cu 26,6 la sută și respectiv, cu 32,3 la sută comparativ cu aceeași perioadă a anului 2020.

Diagrama 3. Structura plăților inițiate de către participanți *în numele clienților* în SAPI

În funcție de numărul tranzacțiilor

În funcție de valoarea tranzacțiilor

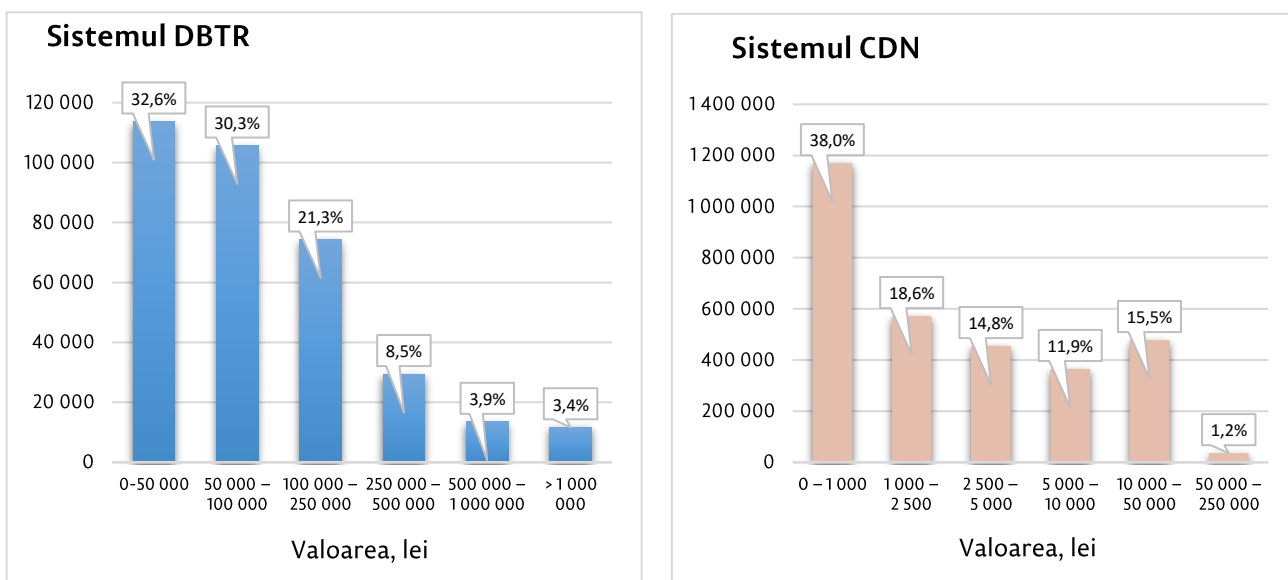

*Altele - Restituirea sumei în mod eronat, achitarea serviciilor prestate de BNM în cadrul SAPI, perceperea incontestabilă care nu se referă la plățile în bugetul public național, perceperea incontestabilă care se referă la plățile în bugetul public național, transferuri programate, debitarea directă aferentă Serviciului Guvernamental de Plăți Electronice

Notă: Datele includ și transferurile inițiate de BNM și DCU

Conform tendinței înregistrate în ultimii trei ani, în structura plăților inițiate de către participanți în numele clienților se constată o majorare treptată a transferurilor de credit ordinare atât ca număr, cât și ca valoare absolută, comparativ cu transferurile de credit aferent plăților bugetare, ceea ce ilustrează o activizare a relațiilor comerciale în economia reală comparativ cu cele între contribuabili și stat.

Diagrama 4. Distribuția numărului de plăți în SAPI, în funcție de valoarea tranzacției, trimestrul II 2021

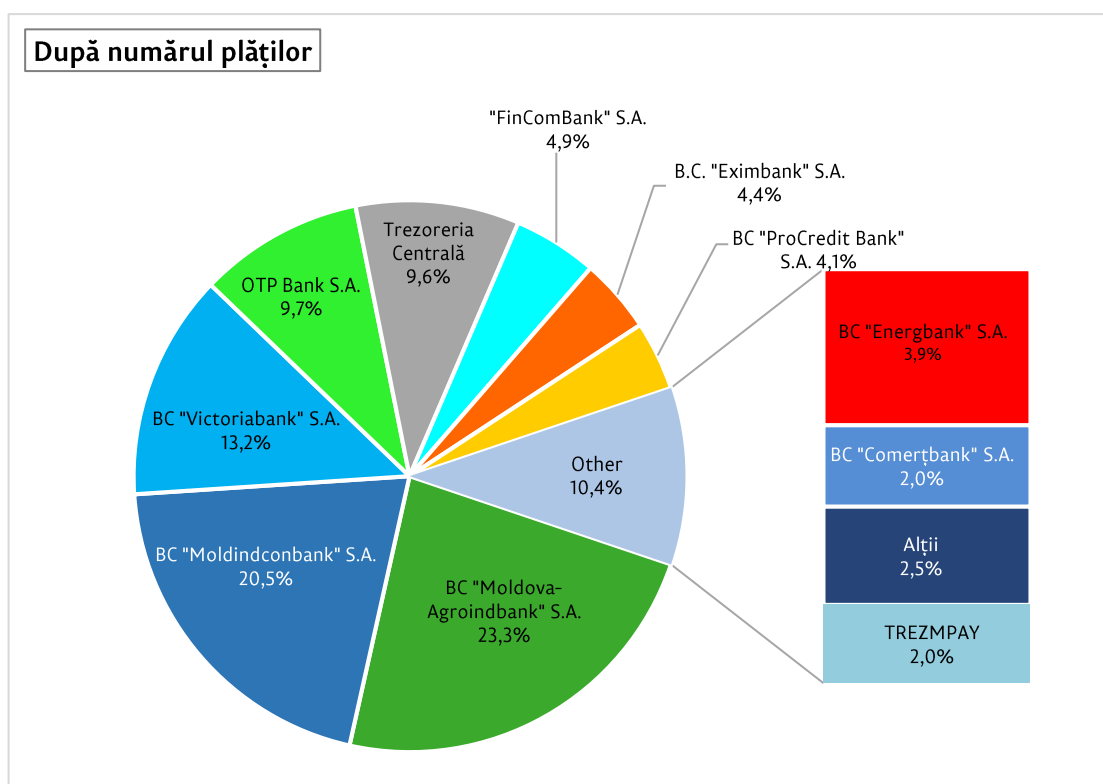

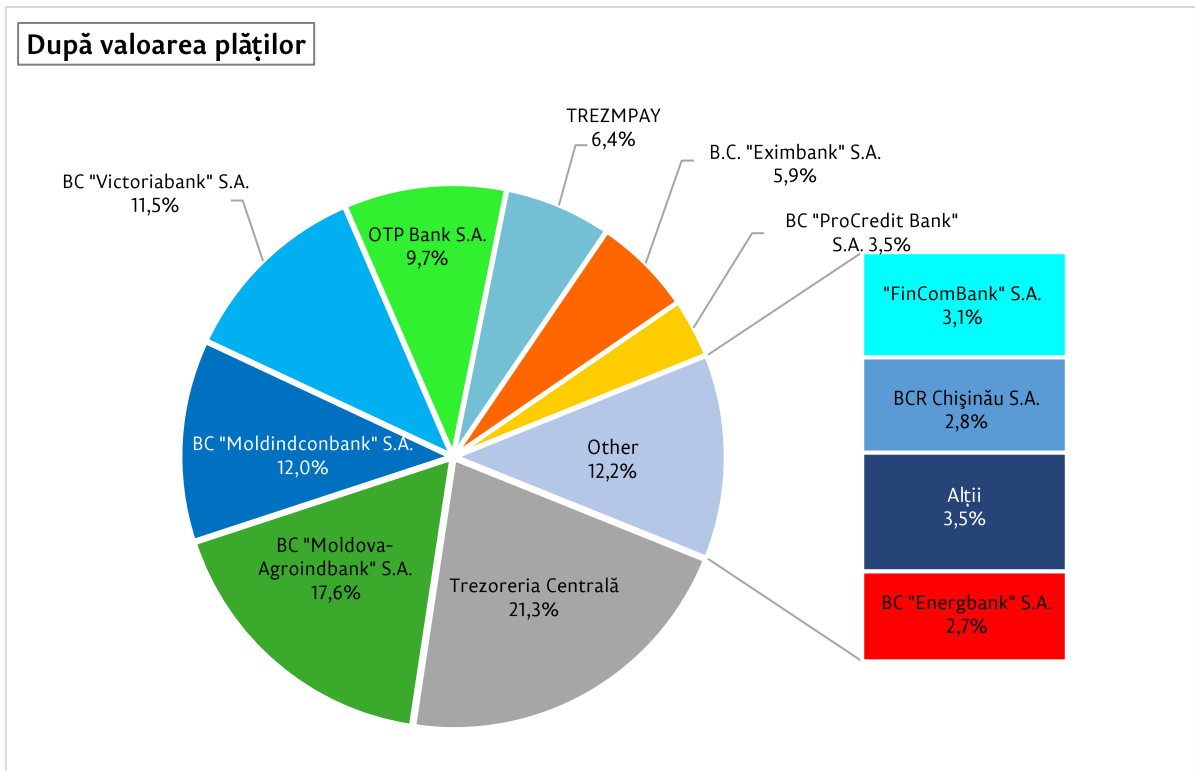
În sistemul DBTR, plățile a căror valoare este de până la 50 000 lei constituie 32,6 la sută, iar decontarea acestora în cadrul sistemului a fost condiționată de atribuirea priorității urgente de către participant.

În sistemul CDN, cea mai mare pondere (38,0 la sută) o dețin plățile a căror valoare este sub limita de 1 000 lei.

Pe parcursul trimestrului II 2021, **disponibilitatea** medie a sistemului pentru participanți a constituit **99,84%**, urmare a unui incident înregistrat în SAPI. Continuitatea proceselor în SAPI și posibilitatea participanților de a utiliza sistemul pe parcursul zilelor operaționale ale trimestrului de raportare nu a fost afectată.

Diagrama 5. Ponderea participanților în SAPI după numărul și valoarea documentelor de plată inițiate, trimestrul II 2021

Notă: Datele nu includ transferurile inițiate de BNM și DCU

Rata de concentrare (calculată ca sumă a celor mai mari cinci cote individuale de participare din perspectiva ordinelor de plată decontate) a constituit 76,3 la sută ca număr de plăți decontate și 72,1 la sută ca valoare.

2.2. Sistemul Depozitarului central unic al valorilor mobiliare

Sistemul DCU este operațional din 31 iulie 2018 și este administrat de către S.A. Depozitarul central unic al valorilor mobiliare.

La finele trimestrului II 2021, în sistemul DCU erau înregistrați **20 de participanți**, dintre care:

- Banca Națională a Moldovei;
- 11 bănci licențiate de Banca Națională a Moldovei;
- Fondul de garantare a depozitelor în sistemul bancar;
- 7 societăți de investiții nebankare.

Totodată, la sfârșitul trimestrului II 2021, în sistemul DCU erau înregistrați **201 de emitenți**:

- Banca Națională a Moldovei;
- Ministerul Finanțelor;
- 199 de societăți pe acțiuni.

Servicii de înregistrare a valorilor mobiliare prestate de DCU

La finele trimestrului II 2021, în sistemul DCU erau înregistrate 347,5 mil. valori mobiliare de tip VMS și CBN la valoarea nominală de 38,7 mld. lei.

Tabelul 2. Evoluția valorilor mobiliare de tip VMS și CBN, la valoarea nominală

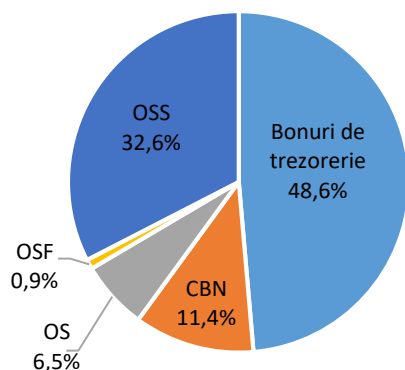
Tipul valorilor mobiliare	Tr. II 2021 (lei)	Tr. II 2020 (lei)	Evoluția în dinamică
Bonuri de trezorerie	18 832 752 700	9 222 938 500	▲ 104,2%
CertIFICATELE BĂNCII NAȚIONALE (CBN)	4 420 590 000	5 470 505 000	▼ -19,2%
Obligatiuni de stat cu rata fixă a dobânzii (OS)	2 513 718 100	4 208 986 600	▼ -40,3%
Obligatiuni de stat cu rata flotantă a dobânzii (OSF)	355 066 000	282 604 700	▲ 25,6%
Obligatiuni de stat - convertirea datoriei statului față de BNM (OSS)	12 611 200 000	12 851 200 000	▼ -1,9%
TOTAL	38 733 326 800	32 036 234 800	▲ 20,9%

Sursa: DCU

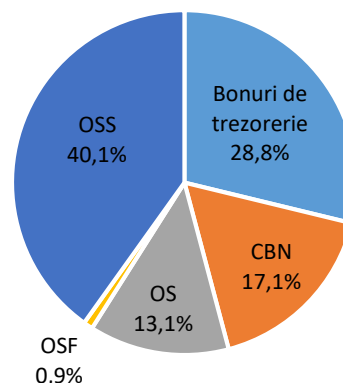
Structura instrumentelor financiare înregistrate în funcție de tipul acestora este prezentată în Diagrama 6.

Diagrama 6. Structura instrumentelor înregistrate în sistemul DCU de tip VMS și CBN, în funcție de valoarea nominală

Trimestrul II 2021

Trimestrul II 2020

Totodată, la finele trimestrului II 2021, în sistemului DCU erau înregistrate **895,2 mil. valori mobiliare corporative (VMC)**, dintre care 892,9 mil. acțiuni ordinare și 2,3 mil. acțiuni preferențiale. Valoarea totală a VMC a constituit pentru perioada de referință 11,7 mld. lei, dintre care 99,9 la sută din valoarea totală a VMC reprezentau *acțiunile ordinare*.

Servicii de decontare prestate de DCU

Pe parcursul trimestrului II 2021, în sistemul DCU au fost decontate 1 703 ordine de transfer în valoare de 91,8 mld. lei, în creștere cu 10,1 la sută ca număr și cu 9,8 la sută ca valoare față de perioada similară a anului precedent.

Tablelul 3. Numărul ordinelor de transfer decontate în sistemul DCU

Tip operațiune	Trimestrul II 2021	Trimestrul II 2020	Evoluția în dinamică
Răscumpărarea VMS+CBN	510	477	▲ 6,9%
VMS plasate pe piața primară	505	484	▲ 4,3%
Plata cupoanelor la OS	329	361	▼ -8,9%
CBN plasate pe piața primară	130	138	▼ -5,8%
Tranzacții OTC (efectuate de DCU)	68	10	▲ 580,0%
Tranzacții OTC (efectuate de brokeri)	15	1	▲ 1400,0%
Tranzacții BVM	32	17	▲ 88,2%
Vânzări/cumpărări definitive pe piața secundară	60	53	▲ 13,2%
Rezervarea/eliberarea VMS în/din contul ILF (intraday liquidity facility)	13	2	▲ 550,0%
Credite overnight	8	2	▲ 300,0%
Operațiuni repo	2	2	▲ 0,0%
Operațiuni de blocare a VM	8	0	n/a
Operațiuni de deblocare a VM	23	0	n/a
TOTAL	1 703	1 547	▲ 10,1%

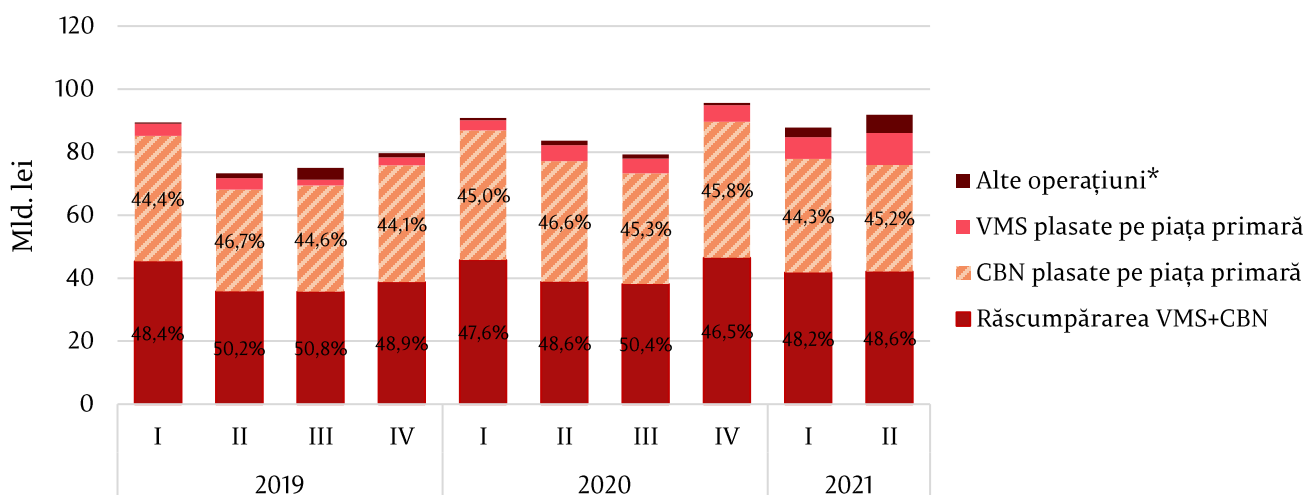
Sursa: DCU

Tabelul 4. Valoarea ordinelor de transfer decontate în sistemul DCU

Tip operațiune	Trimestrul II 2021	Trimestrul II 2020	Evoluția în dinamică
Răscumpărarea VMS+CBN	42 114 879 500	38 878 179 700	▲ 8,3%
CBN plasate pe piața primară	33 847 720 000	38 264 325 000	▼ -11,5%
VMS plasate pe piața primară	10 110 107 600	5 097 045 000	▲ 98,4%
Vânzări/cumpărări definitive pe piața secundară	391 653 600	237 051 100	▲ 65,2%
Rezervarea/eliberarea VMS în/din contul ILF (intraday liquidity facility)	1 891 736 000	204 791 200	▲ 823,7%
Credite overnight	1 520 115 699	160 041 096	▲ 849,8%
Plata cupoanelor la OS	367 517 291	374 511 727	▼ -1,9%
Tranzacții BVM	9 177 833	23 858 210	▼ -61,5%
Tranzacții OTC (efectuate de DCU)	76 499 923	226 195	▲ 33720,3%
Tranzacții OTC (efectuate de brokeri)	66 238	7 821	▲ 746,9%
Operațiuni repo	52 028 962	360 241 667	▼ -85,6%
Operațiuni de blocare a VM	714 185 900	0	n/a
Operațiuni de deblocare a VM	714 185 900	0	n/a
TOTAL	91 809 874 445	83 600 278 715	▲ 9,8%

Sursa: DCU

Diagrama 7. Structura valorii operațiunilor decontate prin sistemul DCU, 2019-2021

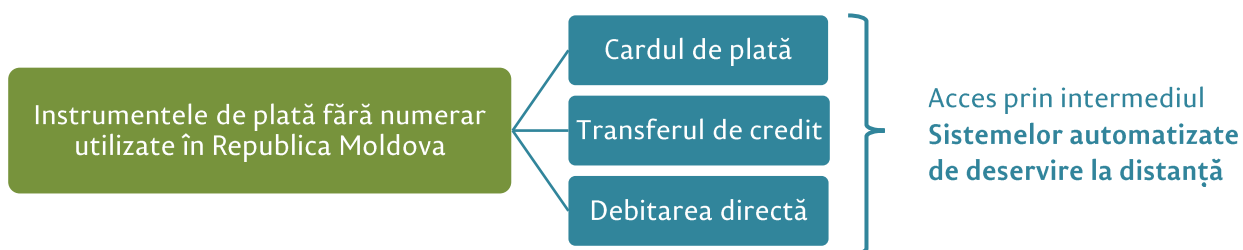
*Credite overnight, plata cupoanelor la OS, vânzări/cumpărări definitive pe piața secundară, rezervarea/eliberarea VMS în/din contul ILF (intraday liquidity facility), tranzacții BVM, tranzacții OTC (efectuate de DCU).

Sursa: DCU

Pe parcursul trimestrului II al anului 2021, în sistemul DCU au fost înregistrate două incidente, care nu au afectat continuitatea sistemului.

Capitolul 3. Instrumentele de plată

3.1. Cardurile de plată

Tabelul 5. Tendințele generale ale pieței cardurilor de plată emise în Republica Moldova, în funcție de principalele caracteristici

Denumirea articolului	Trimestrul II 2021		Trimestrul II 2020		Evoluția în dinamică 2021 / 2020
	număr unități	structura %	număr unități	structura %	%
Numărul de carduri aflate în circulație la sfârșitul perioadei analizate - total	2 252 973	100%	2 088 822	100%	▲ 7,9%
a) emise în cadrul sistemului:					
card emis sub mărcile SPCP "Visa International"	1 184 888	52,6%	1 115 477	53,4%	▲ 6,2%
card emis sub mărcile SPCP "MasterCard WorldWide"	1 065 215	47,3%	968 917	46,4%	▲ 9,9%
card emis sub mărcile SPCP „American Express”	2 870	0,1%	4 428	0,2%	▼ -35,2%
b) după proveniența mijloacelor:					
card de debit	2 203 097	97,8%	2 042 763	97,8%	▲ 7,8%
card de credit	49 876	2,2%	46 059	2,2%	▲ 8,3%
c) pe caracteristica „condițiile emiterii”					
card personalizat, emis în baza proiectelor salariale	943 851	41,9%	975 412	46,7%	▼ -3,2%
card personalizat, emis în baza proiectelor sociale	420 057	18,6%	408 989	19,6%	▲ 2,7%
card personalizat, emis în condiții generale	811 043	36,0%	653 435	31,3%	▲ 24,1%
card personificat*	78 022	3,5%	50 986	2,4%	▲ 53,0%
card preplătit	0	0,0%	0	0,0%	0,0%
d) pe tipul soluției tehnice					
card de proximitate (contactless)	1 921 945	85,3%	1 569 527	75,1%	▲ 22,5%
card hibrid	327 693	14,5%	511 629	24,5%	▼ -36,0%
card cu bandă magnetică	1 197	0,1%	5 409	0,3%	▼ -77,9%
card virtual	2 138	0,1%	2 257	0,1%	▼ -5,3%
e) după tipul deținătorului					
card personal	2 233 018	99,1%	2 073 324	99,3%	▲ 7,7%
card business	19 955	0,9%	15 498	0,7%	▲ 28,8%
f) după gradul de utilizare					
card activ **	1 386 696	61,5%	1 213 476	58,1%	▲ 14,3%
inclusiv: salarial	648 318	68,7%	616 459	63,2%	▲ 5,2%
inclusiv: social	333 520	79,4%	300 203	73,4%	▲ 11,1%
inclusiv: general	371 913	45,9%	278 362	42,6%	▲ 33,6%
inclusiv: personificat	32 945	42,2%	18 452	36,2%	▲ 78,5%
card inactiv	866 277	38,5%	875 346	41,9%	▼ -1,0%

* card personificat - card de plată care este atașat la un cont de plăți și pe care nu este tipărită/embosată informația despre client.

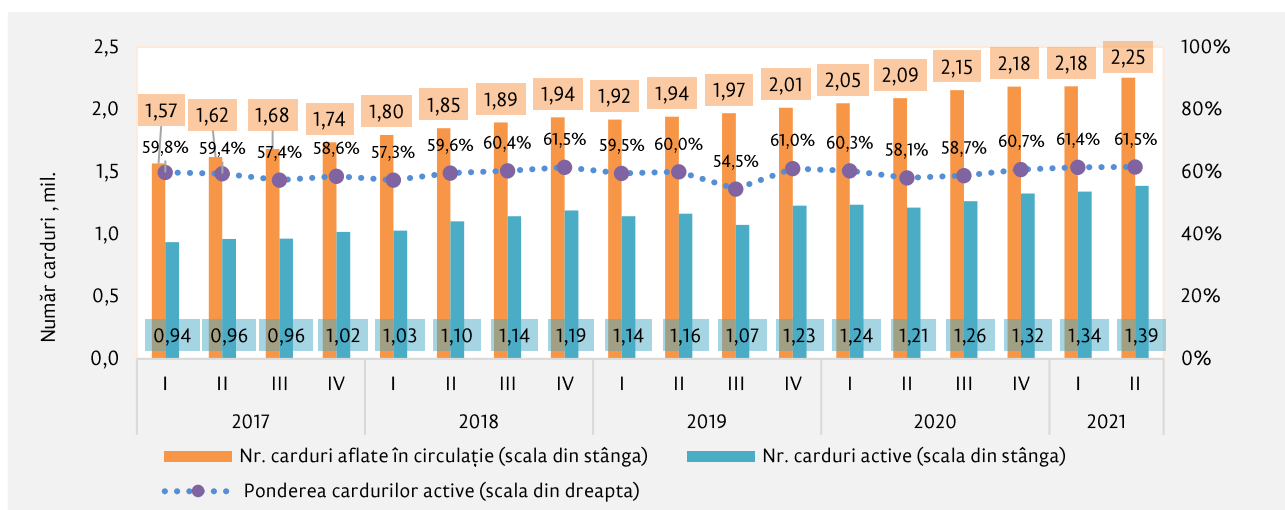
** card activ - card de plată prin care s-a efectuat cel puțin o operațiune financiară pe parcursul unui trimestru.

La sfârșitul trimestrului II al anului curent, numărul cardurilor de plată aflate în circulație a constituit 2,25 mil. unități, cu 7,9 la sută mai mult față de trimestrul II al anului 2020. După soluția tehnică, cardurile de proximitate au constituit 98,2 la sută din numărul cardurilor noi emise pe parcursul trimestrului de raportare și 85,3 la sută din ponderea totală a cardurilor deținute (cu 22,5 la sută mai mult decât în trimestrul II 2020).

Ponderea cardurilor active a rămas constantă pe parcursul ultimelor trimestre.

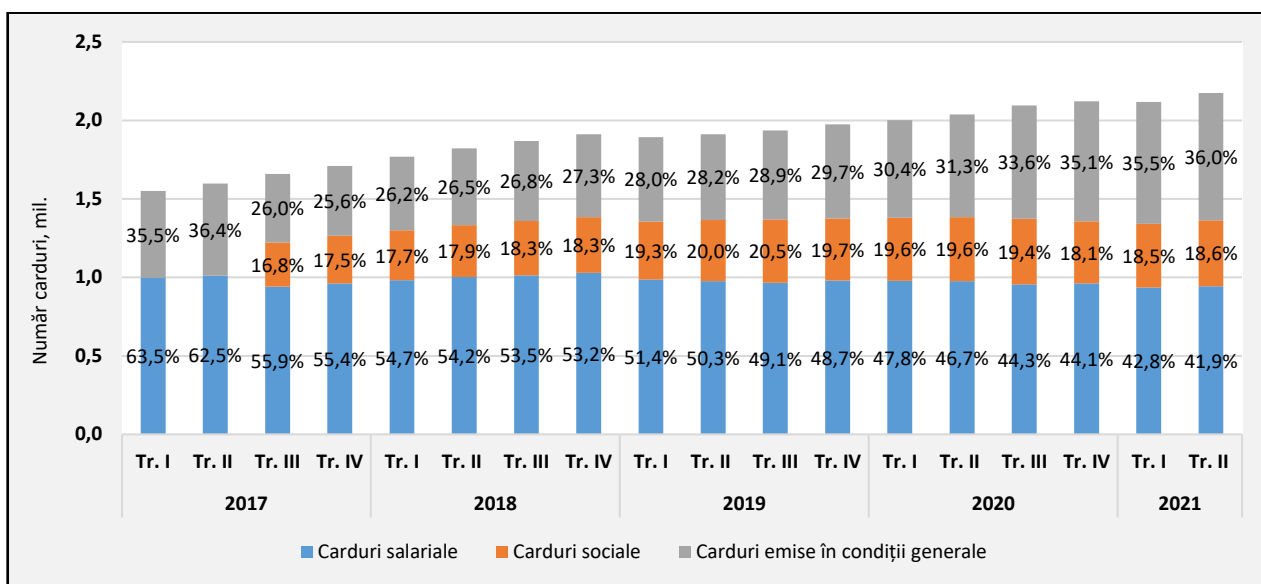
Cea mai înaltă rată a cardurilor active este deținută de categoria cardurilor sociale (79,4 la sută).

Diagrama 8. Numărul cardurilor de plată aflate în circulație, 2017-2021

Sursa: PSP raportori

Diagrama 9. Evoluția numărului cardurilor de plată, în funcție de condițiile emiterii, 2017-2021²

Notă: Până în trimestrul II 2017, băncile raportau cardurile personalizate, emise în baza proiectelor sociale sub același cod ca și cele emise în baza proiectelor salariale.

Sursa: PSP raportori

Pe parcursul perioadei analizate s-a atestat o creștere constantă a ponderii cardurilor emise în condiții generale în numărul total al cardurilor aflate în circulație, ceea ce denotă predispoziția benevolă a utilizatorilor de a dispune de un instrument de plată fără numerar, necondiționată de necesitatea recepționării anumitor plăți salariale sau sociale.

² Diagrama nu conține informația cu privire la cardurile personificate, care constituie 3,5 la sută din numărul total de carduri aflate în circulație în trimestrul III 2021

Operațiunile efectuate cu cardurile emise de prestatorii de servicii de plată din Republica Moldova, precum și operațiunile efectuate în țară cu carduri emise de prestatorii de servicii de plată din străinătate.

Tabelul 6. Numărul operațiunilor efectuate prin intermediul cardurilor de plată

	Denumire articol	Trimestrul II 2021		Trimestrul II 2020		Evoluția (2021 / 2020)		
		număr	%	număr	%	%		
Operațiuni efectuate cu carduri emise în RM	Plăți fără numerar (PFN)	Total plăți fără numerar	24 754 425	77,5%	15 945 233	73,3%	▲	55,2%
		card de debit	23 840 312	96,3%	15 357 361	96,3%	▲	55,2%
		card de credit	914 113	3,7%	587 872	3,7%	▲	55,5%
		Visa	12 877 932	52,0%	8 585 352	53,8%	▲	50,0%
		MasterCard	11 870 513	48,0%	7 352 154	46,1%	▲	61,5%
		American Express	5 980	0,0%	7 727	0,0%	▼	-22,6%
		în rețeaua proprie a băncilor (on-us)	9 500 745	38,4%	6 634 632	41,6%	▲	43,2%
		în rețeaua altor bănci din RM	11 338 455	45,8%	7 164 228	44,9%	▲	58,3%
		în străinătate	3 915 225	15,8%	2 146 373	13,5%	▲	82,4%
		cu prezența fizică a cardului	17 213 202	69,5%	10 322 054	64,7%	▲	66,8%
		fără prezența fizică a cardului: platforme de comerț electronic (e-commerce)	3 439 268	13,9%	2 295 226	14,4%	▲	49,8%
		fără prezența fizică a cardului: sisteme automatizate de deservire la distanță	3 565 395	14,4%	3 027 483	19,0%	▲	17,8%
		alte*	536 560	2,2%	300 470	1,9%	▲	78,6%
	Retrageri de numerar	Total retrageri de numerar	7 183 109	22,5%	5 815 075	26,7%	▲	23,5%
		card de debit	7 006 791	97,5%	5 682 631	97,7%	▲	23,3%
		card de credit	176 318	2,5%	132 444	2,3%	▲	33,1%
		Visa	3 678 873	51,2%	3 087 896	53,1%	▲	19,1%
		MasterCard	3 504 121	48,8%	2 726 922	46,9%	▲	28,5%
		American Express	115	0,0%	257	0,0%	▼	-55,3%
		în rețeaua proprie a băncilor (on-us)	6 693 983	93,2%	5 412 284	93,1%	▲	23,7%
în rețeaua altor bănci din RM		441 426	6,1%	365 551	6,3%	▲	20,8%	
în străinătate	47 700	0,7%	37 240	0,6%	▲	28,1%		
Total număr de operațiuni		31 937 534	100%	21 760 308	100%	▲	46,8%	
Operațiuni efectuate în RM cu carduri emise în străinătate	Plăți fără numerar (PFN)	Total plăți fără numerar	2 516 692	83,0%	1 472 710	78,8%	▲	70,9%
		Visa	1 124 535	44,7%	599 380	40,7%	▲	87,6%
		MasterCard	1 390 380	55,2%	872 919	59,3%	▲	59,3%
		American Express	1 777	0,1%	411	0,0%	▲	332,4%
		cu prezența fizică a cardului	2 247 905	89,3%	1 269 707	86,2%	▲	77,0%
		fără prezența fizică a cardului	268 787	10,7%	203 003	13,8%	▲	32,4%
	Retrageri de numerar	Total retrageri de numerar	515 062	17,0%	395 959	21,2%	▲	30,1%
		Visa	258 841	50,3%	204 923	51,8%	▲	26,3%
		MasterCard	256 096	49,7%	190 966	48,2%	▲	34,1%
		American Express	125	0,0%	70	0,0%	▲	78,6%
Total număr de operațiuni		3 031 754	100%	1 868 669	100%	▲	62,2%	

Sursa: PSP raportori

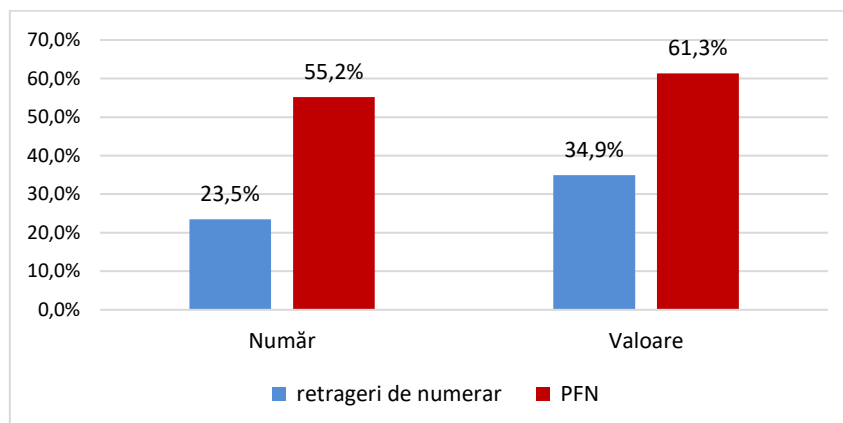
Tabelul 7. Valoarea operațiunilor efectuate prin intermediul cardurilor de plată

	Denumire articol	Trimestrul II 2021		Trimestrul II 2020		Evoluția (2021 / 2020)		
		lei	%	lei	%	%		
Operațiuni efectuate cu carduri emise în RM	Plăți fără numerar (PFN)	Total plăți fără numerar	7 789 356 423	32,4%	4 830 579 601	28,6%	▲	61,3%
		card de debit	7 451 131 288	95,7%	4 613 660 040	95,5%	▲	61,5%
		card de credit	338 225 135	4,3%	216 919 561	4,5%	▲	55,9%
		Visa	4 199 460 383	53,9%	2 700 728 322	55,9%	▲	55,5%
		MasterCard	3 587 412 756	46,1%	2 126 728 328	44,0%	▲	68,7%
		American Express	2 483 284	0,0%	3 122 951	0,1%	▼	-20,5%
		în rețeaua proprie a băncilor (on-us)	2 875 902 138	36,9%	1 891 147 370	39,1%	▲	52,1%
		în rețeaua altor bănci din RM	3 047 034 537	39,1%	1 972 058 150	40,8%	▲	54,5%
		în străinătate	1 866 419 748	24,0%	967 374 081	20,0%	▲	92,9%
		cu prezența fizică a cardului	4 622 426 091	59,3%	2 701 499 447	55,9%	▲	71,1%
		fără prezența fizică a cardului: platforme de comerț electronic (e-commerce)	1 581 278 074	20,3%	1 019 678 973	21,1%	▲	55,1%
		fără prezența fizică a cardului: sisteme automatizate de serviere la distanță	1 351 501 335	17,4%	965 108 836	20,0%	▲	40,0%
		Alte*	234 150 923	3,0%	144 292 345	3,0%	▲	62,3%
		Retrageri de numerar	Total retrageri de numerar	16 267 271 802	67,6%	12 058 540 617	71,4%	▲
	card de debit		15 955 073 890	98,1%	11 816 472 414	98,0%	▲	35,0%
	card de credit		312 197 912	1,9%	242 068 203	2,0%	▲	29,0%
	Visa		8 534 542 848	52,5%	6 629 229 938	55,0%	▲	28,7%
	MasterCard		7 732 171 106	47,5%	5 428 361 847	45,0%	▲	42,4%
	American Express		557 848	0,00%	948 832	0,01%	▼	-41,2%
	în rețeaua proprie a băncilor (on-us)		15 604 195 745	95,9%	11 496 118 667	95,3%	▲	35,7%
în rețeaua altor bănci din RM	497 547 180		3,1%	408 054 906	3,4%	▲	21,9%	
în străinătate	165 528 877	1,0%	154 367 044	1,3%	▲	7,2%		
Total valoarea operațiunilor		24 056 628 225	100%	16 889 120 218	100%	▲	42,4%	
Operațiuni efectuate în RM cu carduri emise în străinătate	Plăți fără numerar (PFN)	Total plăți fără numerar	1 276 286 602	45,1%	627 292 205	36,1%	▲	103,5%
		Visa	682 558 354	53,5%	318 073 758	50,7%	▲	114,6%
		MasterCard	588 750 555	46,1%	308 525 606	49,2%	▲	90,8%
		American Express	4 977 693	0,4%	692 841	0,1%	▲	618,4%
		cu prezența fizică a cardului	932 308 441	73,0%	451 061 141	71,9%	▲	106,7%
		fără prezența fizică a cardului	343 978 161	27,0%	176 231 064	28,1%	▲	95,2%
	Retrageri de numerar	Total retrageri de numerar	1 551 642 440	54,9%	1 108 222 293	63,9%	▲	40,0%
		Visa	809 075 273	52,1%	593 730 889	53,6%	▲	36,3%
		MasterCard	741 960 547	47,8%	514 097 651	46,4%	▲	44,3%
		American Express	606 620	0,0%	393 753	0,0%	▲	54,1%
		Total valoarea operațiunilor	2 827 929 042	100%	1 735 514 498	100%	▲	62,9%

Sursa: PSP raportori

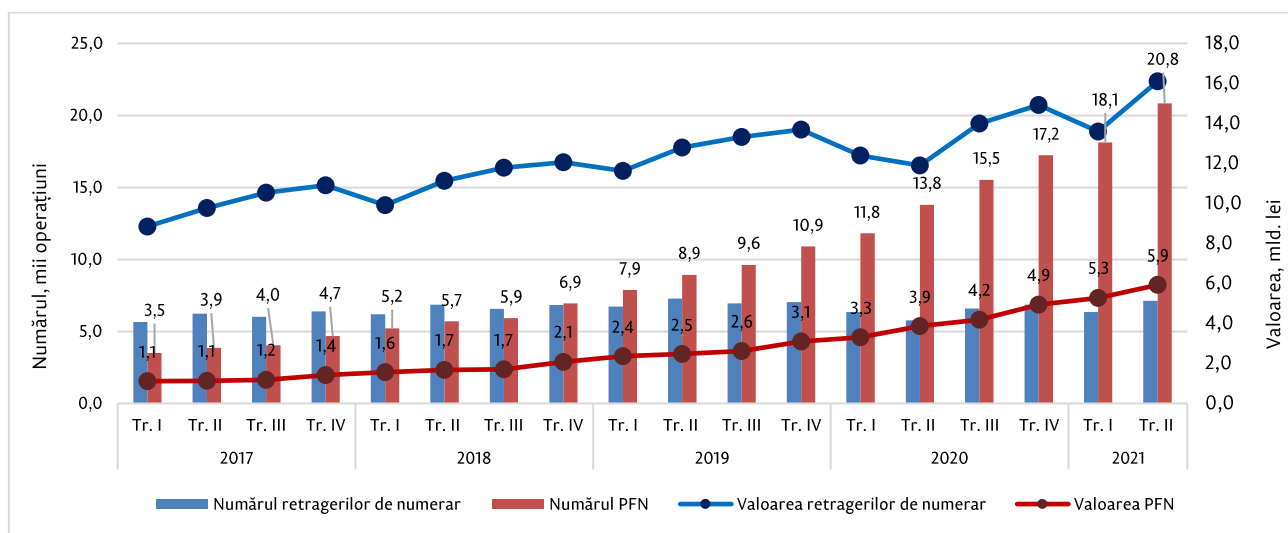
În trimestrul II al anului 2021, cu cardurile emise în Republica Moldova au fost efectuate în total 7,2 mil. retrageri de numerar, în valoare de 16,3 mld. lei, în timp ce numărul PFN a constituit în aceeași perioadă 24,7 mil. operațiuni, în valoare de 7,8 mld. lei. În comparație cu perioada similară a anului trecut, evoluția PFN, atât din punct de vedere numeric, cât și din punct de vedere valoric, este de două ori mai rapidă decât evoluția retragerilor de numerar, ceea ce ilustrează preferința deținătorilor de carduri de a efectua plăți fără numerar din ce în ce mai frecvent.

Diagrama 10. Rata de creștere a numărului și valorii operațiunilor efectuate cu carduri de plată emise în Republica Moldova, trimestrul II 2021 față de trimestrul II 2020

Sursa: PSP raportori

Diagrama 11. Numărul și valoarea operațiunilor domestice* efectuate cu cardurile de plată, 2017-2021

*operațiuni efectuate în rețeaua proprie a băncilor (on-us) și în rețeaua altor bănci din RM

Sursa: PSP raportori

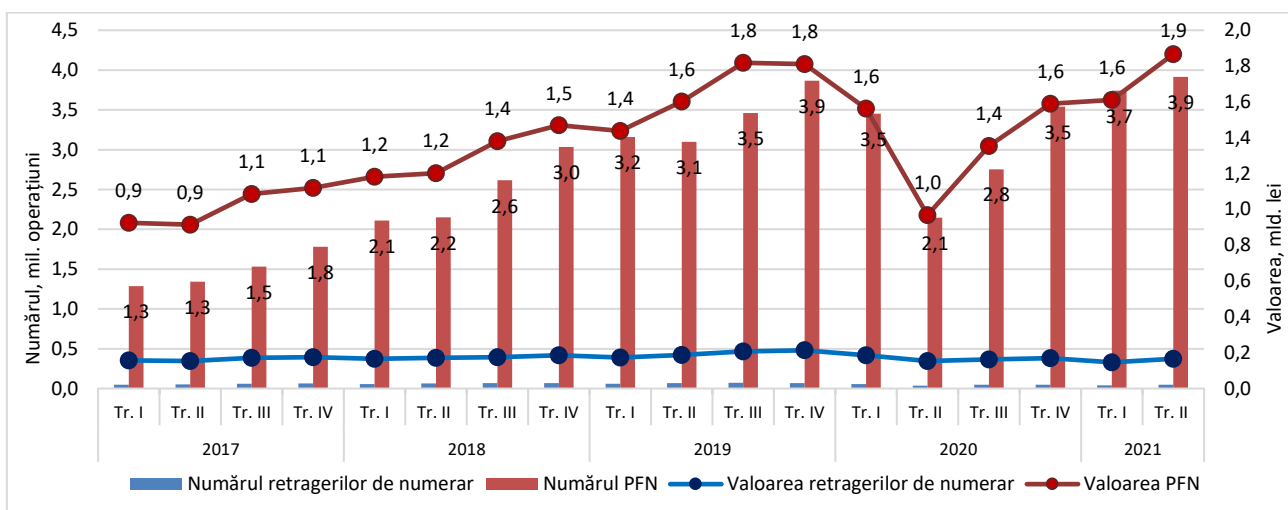
Numărul și valoarea PFN domestice au menținut o tendință ascendentă constantă pe tot parcursul perioadei analizate. Pentru trimestrul curent s-a înregistrat o creștere de 51,0 la sută ca număr și respectiv 53,3 la sută ca valoare față de trimestrul II al anului 2020.

Numărul retragerilor de numerar a înregistrat în trimestrul curent o majorare cu 23,5 la sută față de perioada similară a anului trecut, iar valoarea s-a majorat cu 35,3 la sută în raport cu aceeași perioadă de referință.

Valoarea medie a unei operațiuni domestice (MDL)

Perioada	Trim. II 2021	Trim. II 2020	Evoluția
Indicatorul	Valoarea	Valoarea	
PFN	284	280	▲ 1,5%
Retragere de numerar	2 257	2 060	▲ 9,5%

Diagrama 12. Numărul și valoarea operațiunilor efectuate peste hotare cu cardurile de plată emise în Republica Moldova, 2017-2021

Sursa: PSP raportori

Pe parcursul anului precedent, numărul operațiunilor efectuate peste hotare cu cardurile de plată emise în Republica Moldova au înregistrat scăderi semnificative, fiind puternic influențate de restricțiile de circulație impuse de situația pandemică. Pe parcursul trimestrului II al anului curent, trendul operațiunilor s-a redresat, înregistrând față de trimestrul II al anului 2020 o majorare de 81,5 la sută din punct de vedere numeric și 81,1 la sută din punct de vedere valoric.

Totodată, numărul PFN efectuate peste hotare a înregistrat o majorare de 82,4 la sută față de trimestrul II al anului precedent, 67,0 la sută din totalul acestor tranzacții reprezintă plăți efectuate în mediul online, prin intermediul platformelor de comerț electronic.

Valoarea medie a unei operațiuni efectuate peste hotare cu cardul emis în Republica Moldova (MDL)

Perioada	Trim. II 2021	Trim. II 2020	Evoluția
Indicatorul	Valoarea	Valoarea	
PFN	477	451	▲ 5,8%
Retragere de numerar	3 470	4 145	▼ -16,3%

Circa **90 la sută** din piața cardurilor de plată din Republica Moldova este constituită din ponderea cumulativă a patru bănci licențiate.

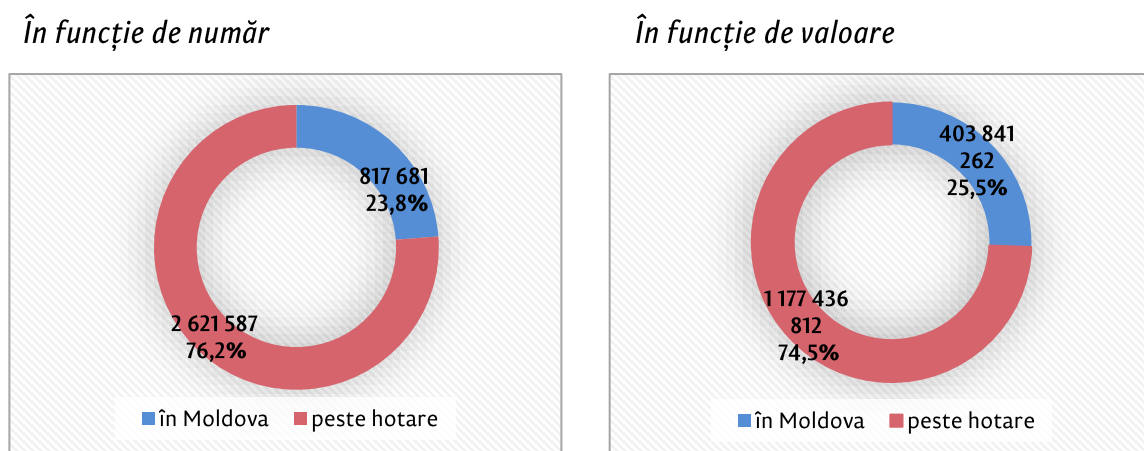
Tabelul 8. Clasamentul băncilor după ponderea unor indicatori ai activității cu carduri de plată, trimestrul II 2021

Denumire bancă	Ponderea în nr. total carduri deținute	Ponderea în nr. total operațiuni	Dintre care PFN (pondere în nr. operațiuni ale băncii)	Ponderea în valoare totală operațiuni	Dintre care PFN (pondere în val. operațiunilor băncii)	Ponderea în nr. POS amplasate în rețeaua comercială de acceptare
BC „Moldindconbank” S.A.	37,4%	38,2%	77,9%	35,1%	33,1%	24,4%
BC „Moldova– Agroindbank” S.A.	29,5%	28,0%	77,8%	30,7%	29,2%	34,8%
BC „Victoriabank” S.A.	16,2%	20,0%	79,5%	17,6%	35,6%	30,4%
OTP Bank S.A.	7,0%	5,9%	69,9%	6,3%	30,6%	0,0%
„Banca de Finanțe și Comerț” S.A.	4,3%	2,9%	75,5%	3,2%	32,6%	4,3%
BC „Eximbank” S.A.	2,3%	2,1%	76,3%	2,4%	34,7%	6,0%
BC „Energbank” S.A.	2,0%	1,3%	70,1%	1,6%	36,8%	0,0%
BCR Chișinău S.A.	0,5%	0,7%	81,0%	1,2%	20,3%	0,0%
BC „EuroCreditBank” S.A.	0,4%	0,2%	79,3%	0,3%	38,9%	0,1%
BC „Comerțbank” S.A.	0,3%	0,3%	74,6%	0,4%	46,4%	0,0%
BC „ProCreditBank” S.A.	0,3%	0,3%	77,8%	1,2%	48,1%	0,0%
Total	100%	100%	77,5%	100%	32,4%	100%

Pe parcursul trimestrului II al anului 2021, prin intermediul platformelor de e-commerce, cu cardurile de plată emise de PSP din Republica Moldova au fost efectuate în total 3,4 mil. plăți în valoare de 1,6 mld. lei. Atât numărul, cât și valoarea plăților au înregistrat creșteri de 49,8 la sută și respectiv 55,1 la sută față de trimestrul II al anului 2020.

Din numărul total de plăți, 76,2 la sută sunt efectuate pe platformele de comerț electronic oferite de PSP de peste hotare, ceea ce denotă apetitul utilizatorilor de a utiliza comerțul electronic în funcție de dimensiunea și diversitatea rețelei de acceptare disponibile.

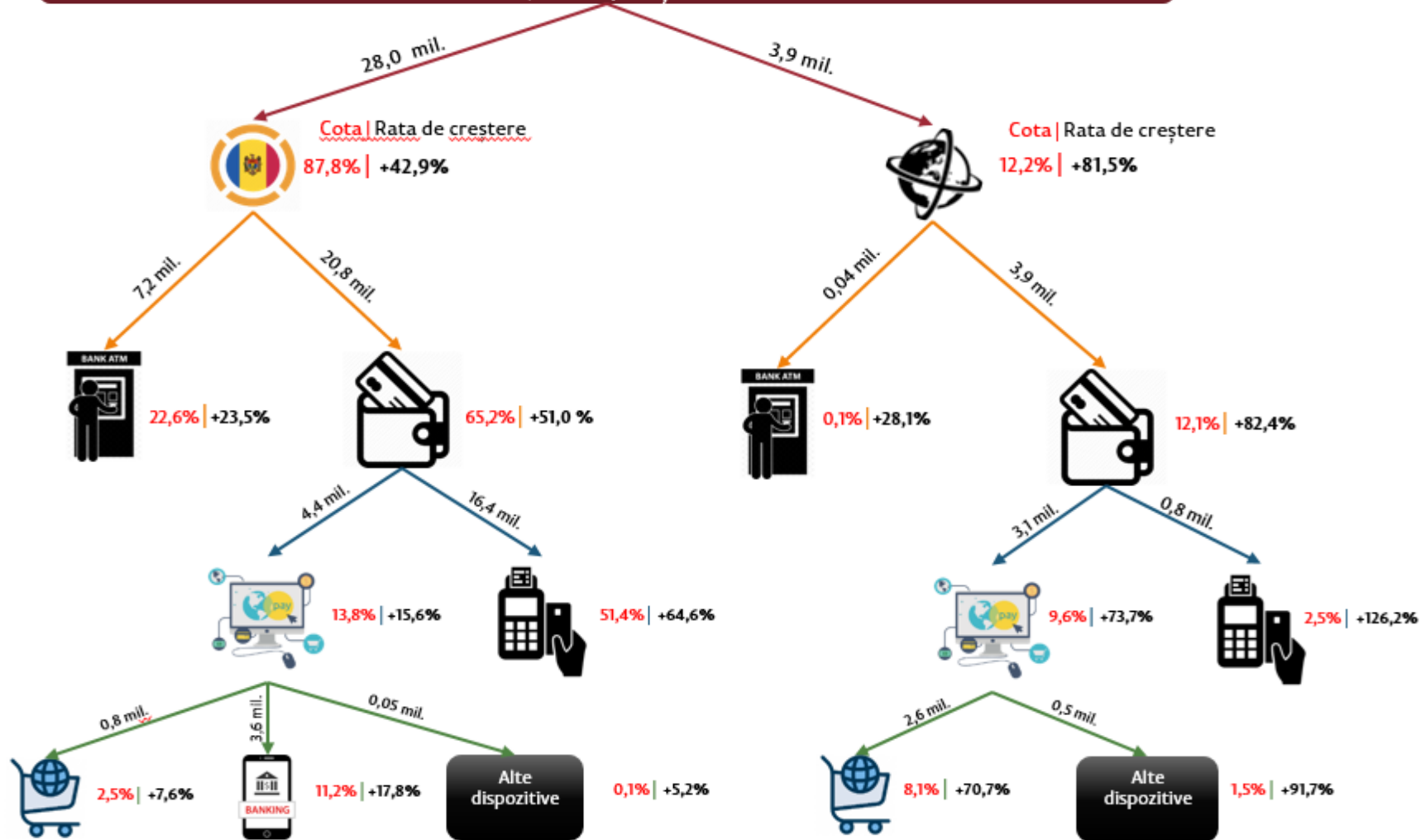
Diagrama 13. Numărul și valoarea operațiunilor efectuate prin intermediul platformelor de comerț electronic cu cardurile de plată emise în Republica Moldova, trimestrul II 2021

La sfârșitul trimestrului II al acestui an, erau înregistrate 531 de platforme de comerț electronic, oferite de PSP din Republica Moldova.

Trim. II 2021 | Numărul operațiunilor efectuate cu cardurile emise în RM –
31,9 mil. operațiuni

Legendă:

- tranzacții efectuate în RM

- tranzacții efectuate peste hotare

- retrageri de numerar

- plăți fără numerar

- plăți fără numerar, cu prezența fizică a cardului de plată

- plăți fără numerar, fără prezența fizică a cardului de plată

- plăți fără numerar, prin intermediul platformelor de comerț electronic (e-commerce)

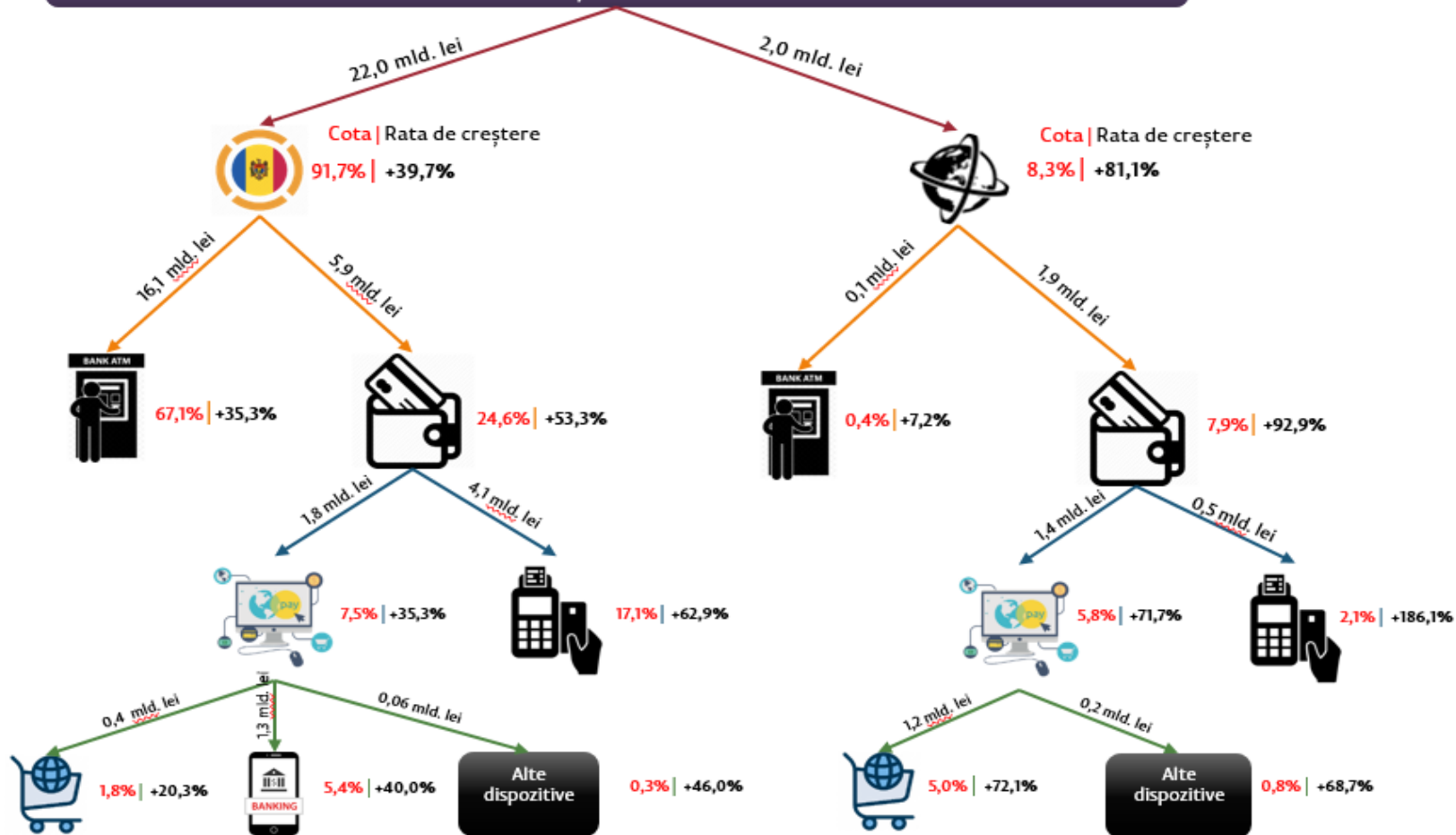
- plăți fără numerar, prin intermediul SADD

- plăți fără numerar, prin intermediul poștei/ email/ telefon (MO/TO)/ key entry sau la ghișeu băncii

Trim. II 2021 | Valoarea operațiunilor efectuate cu cardurile emise în RM –

24,0 mld. lei

Legendă:

- tranzacții efectuate în RM

- tranzacții efectuate peste hotare

- retrageri de numerar

- plăți fără numerar

- plăți fără numerar, cu prezența fizică a cardului de plată

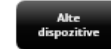
- plăți fără numerar, fără prezența fizică a cardului de plată

- plăți fără numerar, prin intermediul platformelor de comerț electronic (e-commerce)

- plăți fără numerar, prin intermediul SADD

- plăți fără numerar, prin intermediul poștei/ telefon (MO/TO)/ key entry sau la ghișeu băncii

Cu referință la rețeaua de acceptare, cel mai important ritm de creștere față de perioada similară a anului trecut (38,2 la sută) au înregistrat terminalele POS *contactless* ca răspuns la intenția punctelor comerciale de a spori confortul și eficiența la achitare pentru clienți.

Tabelul 9. Rețeaua de acceptare din Republica Moldova, trimestrul II 2021

Indicatori		Trim. II 2021	Trim. II 2020	Evoluție	Nr. per 1000 locuitori		
					RM	Media UE**	
Dispozitive speciale	Terminale de autodeservire	ATM	1 134	1 134	▲ 0,0%	0,4	0,8
	Terminale POS	amplasate la comercianți	23 376	19 044	▲ 22,7%	10,0	32,7
		<i>inclusiv contactless</i>	20 740	15 012	▲ 38,2%		
		amplasate la bănci	2 513	2 460	▲ 2,2%		
		<i>inclusiv contactles</i>	443	420	▲ 5,5%		
Platforme de comerț electronic*	531	443	▲ 19,9%	n/a	n/a		
Total:		27 554	23 081	▲ 19,4%			

* - soluție software ce permite acceptarea cardurilor de plată în mediul online

** - pentru anul 2019

Sursa: PSP raportori

Valoarea totală a fraudelor efectuate cu utilizarea cardurilor de plată emise în Republica Moldova a constituit în trimestrul de referință 4,5 mil. lei. După tipul fraudei, 57,2 la sută reprezintă fraude efectuate fără prezența fizică a cardului, cu utilizarea numărului de card. Acest tip de fraudă a fost realizat în proporție de 65,5 la sută în rețeaua de acceptare a PSP din străinătate.

42,3 la sută din valoarea totală a fraudelor reprezintă categoria “alte tipuri de fraude” la care au fost atribuite, preponderent, fraudele de tip *social engineering*³.

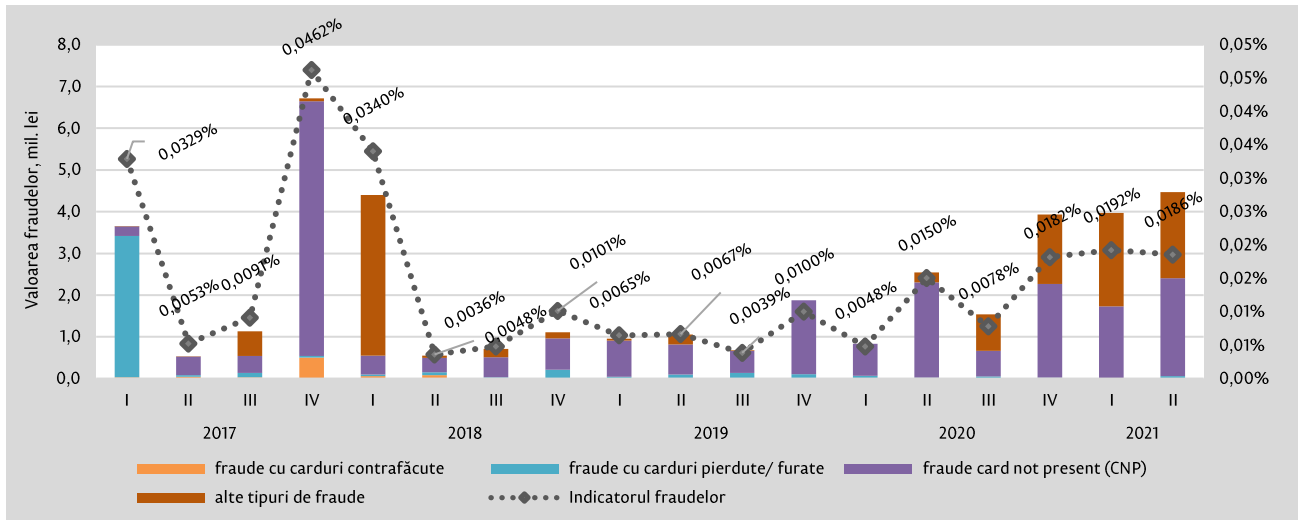
Cu scopul limitării fenomenului de fraudare a cardurilor, băncile emitente au implementat o varietate de acțiuni suplimentare destinate fortificării capacității de prevenire a fraudelor efectuate prin intermediul cardurilor de plată. Prin urmare, pe parcursul trimestrului de raportare, alte 1 024 tentative de fraude au fost identificate și blocate preventiv, fără a conduce la pierderi financiare pentru deținători. Majoritatea tentativelor de fraudă vizau operațiuni în mediul online, ca rezultat al compromiterii datelor confidențiale ale cardurilor de plată.

Un indicator relevant care reflectă mărimea fraudelor și care este utilizat în practica internațională este raportul dintre valoarea fraudelor și valoarea operațiunilor cu carduri de plată. În acest sens, indicatorul respectiv pentru trimestrul II 2021 constituie 0,0186 la sută din valoarea totală a tranzacțiilor efectuate cu cardurile emise în Republica Moldova, fiind în continuare la un nivel mai mic comparativ cu nivelul european de 0,037⁴ la sută (indicator disponibil pentru anul 2018).

³ manipularea plătitorului de către autorul fraudei, în scopul obținerii unor informații confidențiale sau determinării acestuia de a emite cu bună-credință un ordin de plată/a da instrucțiuni prestatorului său de servicii de plată să îl emită către un cont de plată despre care crede că aparține beneficiarului legitim al plății.

⁴ Raportul privind fraudele cu cardurile de plată, publicat de Banca Centrală Europeană în august 2020. <https://www.ecb.europa.eu/pub/cardfraud/html/ecb.cardfraudreport202008-521edb602b.en.html#toc3>

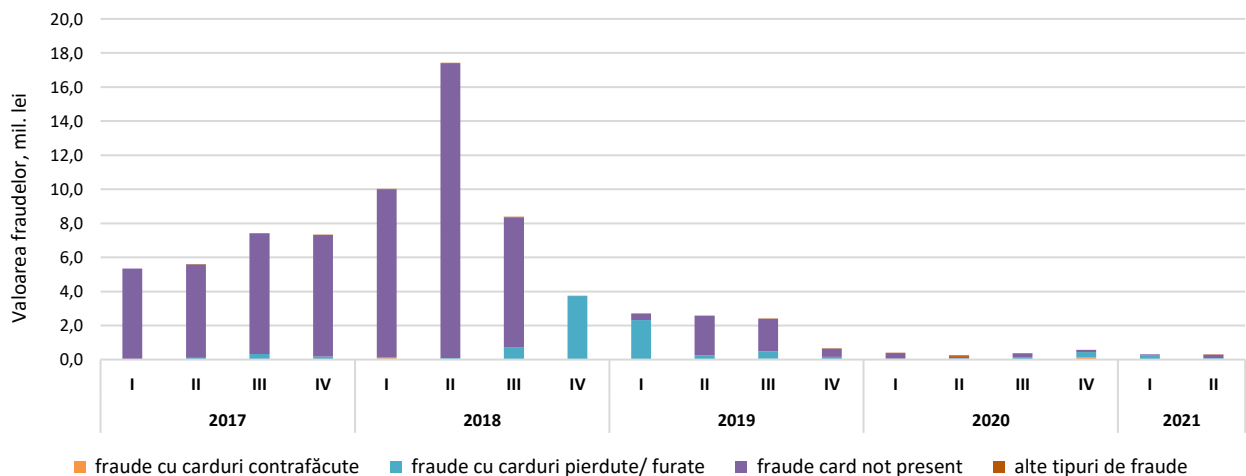
Diagrama 14. Evoluția fraudelor efectuate cu carduri de plată emise în Republica Moldova, 2017-2021

Sursa: PSP raportori

Valoarea fraudelor efectuate în țară cu carduri de plată emise în străinătate a reprezentat în trimestrul de referință 289,6 mii lei. Această valoare s-a diminuat pe parcursul ultimelor trimestre ca urmare a consolidării măsurilor de securitate aplicate pe partea de acceptare de către PSP rezidenți (ex. cerințe sporite de securitate pentru comercianții ce dețin platforme e-commerce, implementarea 3D Secure etc.).

Diagrama 15. Evoluția fraudelor efectuate în Republica Moldova cu carduri emise în străinătate, 2017 -2021

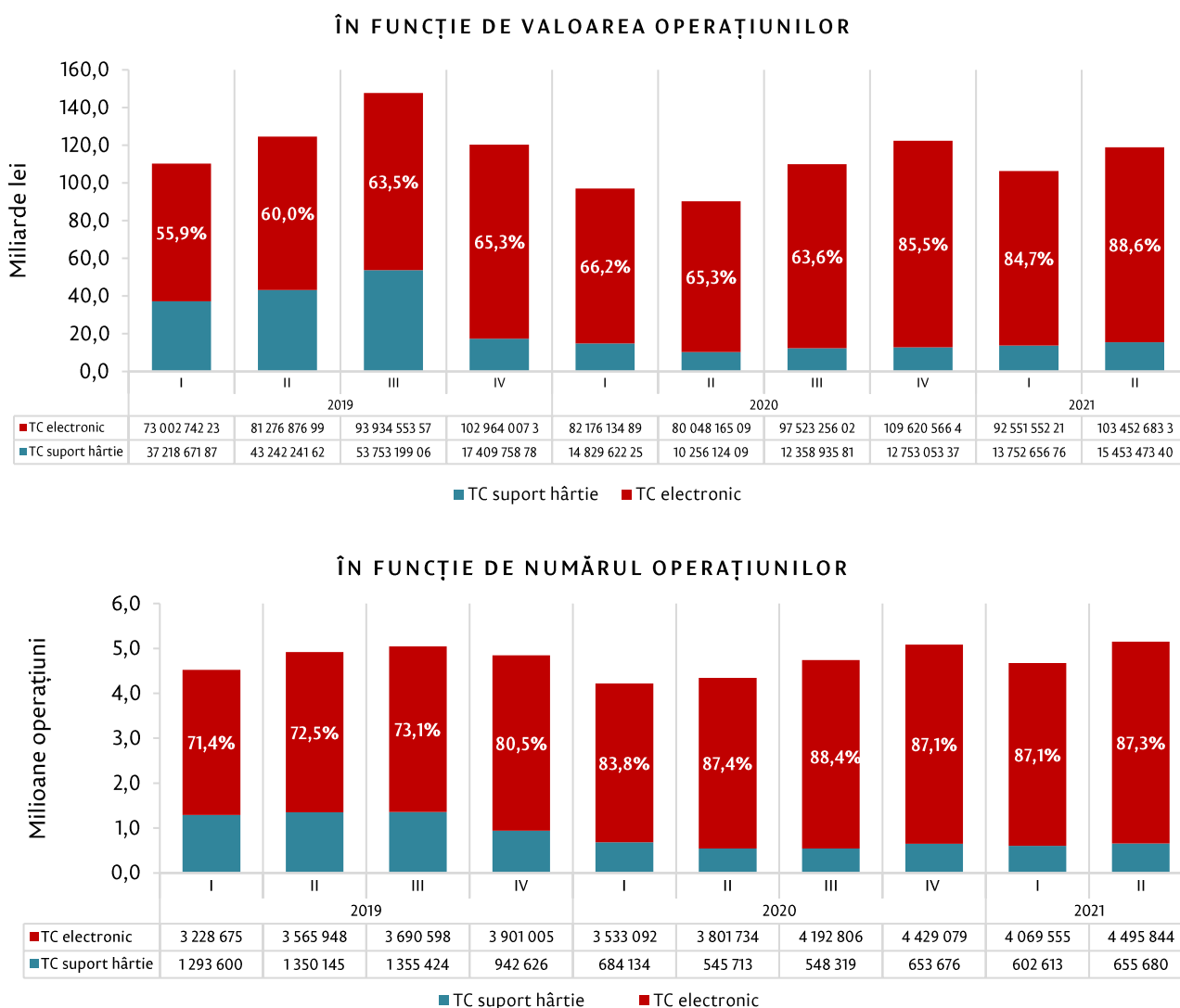
Sursa: PSP raportori

3.2. Transferul de credit

În trimestrul II 2021 au fost efectuate 5,2 mil. operațiuni de transfer de credit în valoare totală de 118,9 mld. lei, înregistrând o dinamică pozitivă față de trimestrul II 2020 de 18,5 la sută a numărului și respectiv 31,7 la sută a valorii.

Totodată, 87,3 la sută din numărul și 87,0 la sută din valoarea operațiunilor de transfer de credit au fost inițiate în format electronic prin intermediul SADD, ceea ce reflectă gradul de digitalizare a serviciilor de plată în Republica Moldova. Totodată, 50,3 la sută din numărul și 65,4 din valoarea operațiunilor de transfer de credit sunt interbancare, fiind executate prin intermediul SAPI, iar 49,7 la sută din numărul și 34,6 din valoarea operațiunilor rămân a fi efectuate la nivel intrabancar.

Diagrama 16. Evoluția digitalizării transferului de credit (TC)

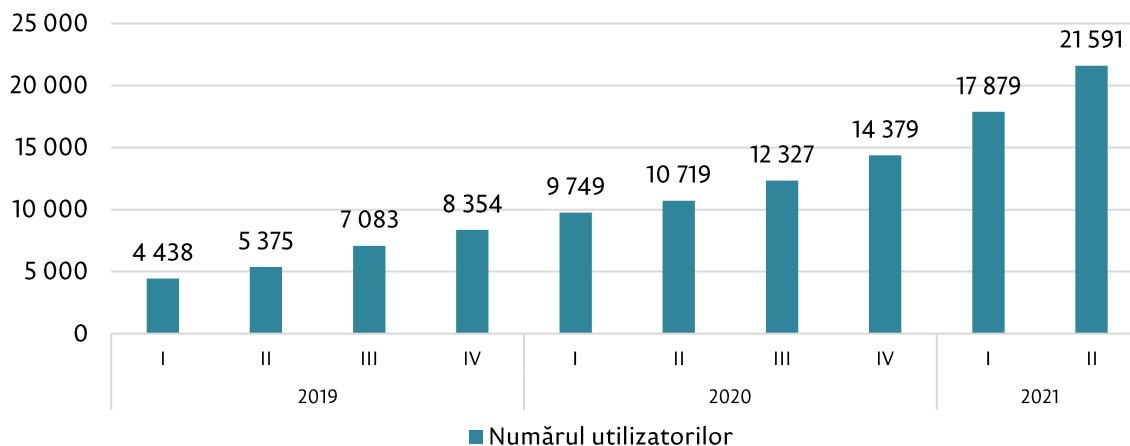

Sursa: PSP raportori

3.3. Debitarea directă

În trimestrul II 2021, debitarea directă a fost utilizată de către **21,6 mii plători**, în creștere cu 19,0 la sută comparativ cu aceeași perioadă a anului trecut. De menționat că debitarea directă este utilizată doar de către persoanele fizice, în majoritatea cazurilor pentru plata serviciilor comunale.

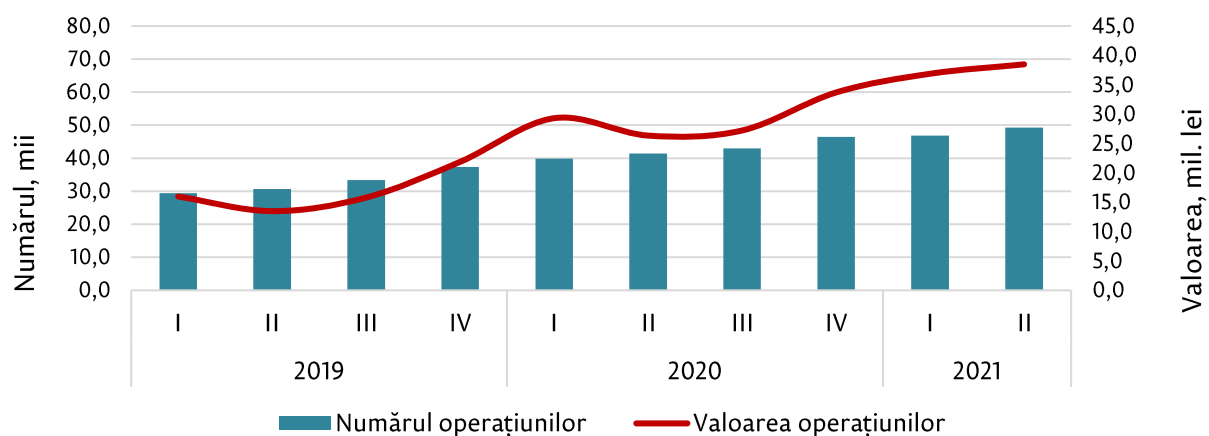
Diagrama 17. Evoluția numărului plătorilor prin intermediul debitării directe

Sursa: PSP raportori

Pe parcursul trimestrului II 2021, prin intermediul debitării directe, au fost efectuate **46,8 mii tranzacții** în sumă totală de **36,9 mil. lei**, în creștere ca număr cu 17,4 la sută și ca valoare cu 25,8 la sută.

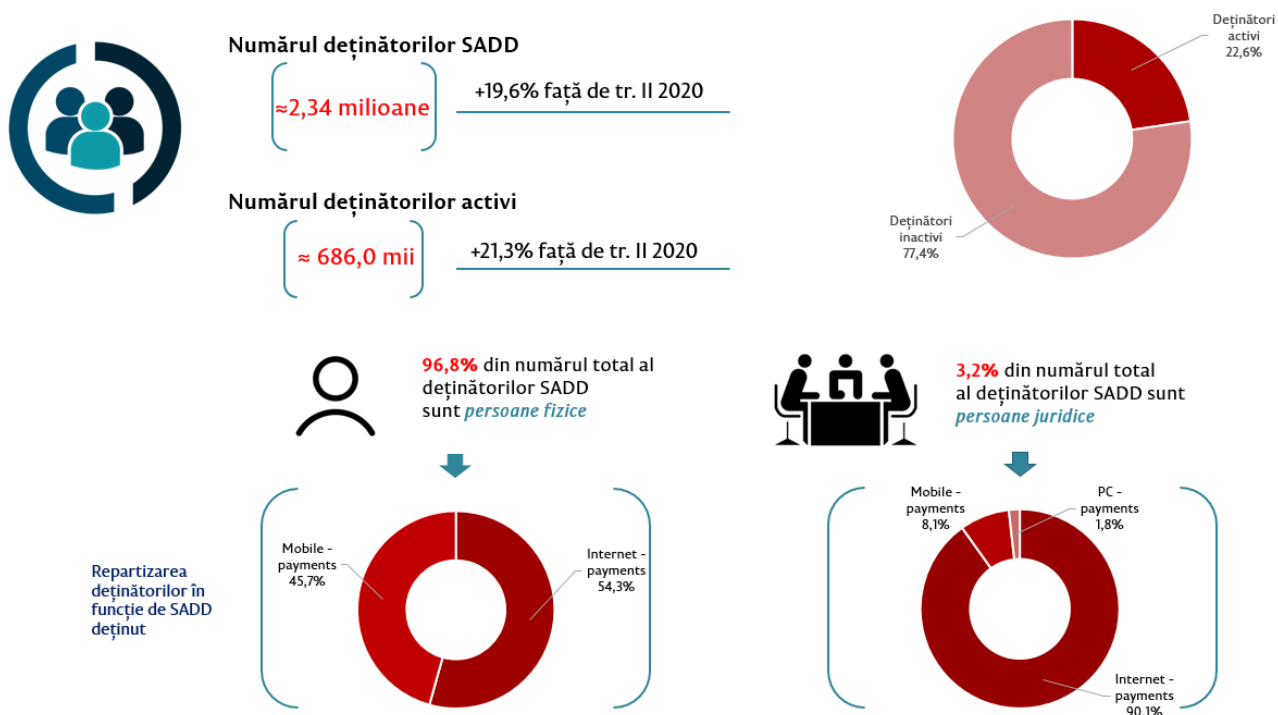
Diagrama 18. Evoluția tranzacțiilor efectuate prin intermediul debitării directe, în perioada 2018-2021

Sursa: PSP raportori

Capitolul 4. Sistemele automatizate de deservire la distanță

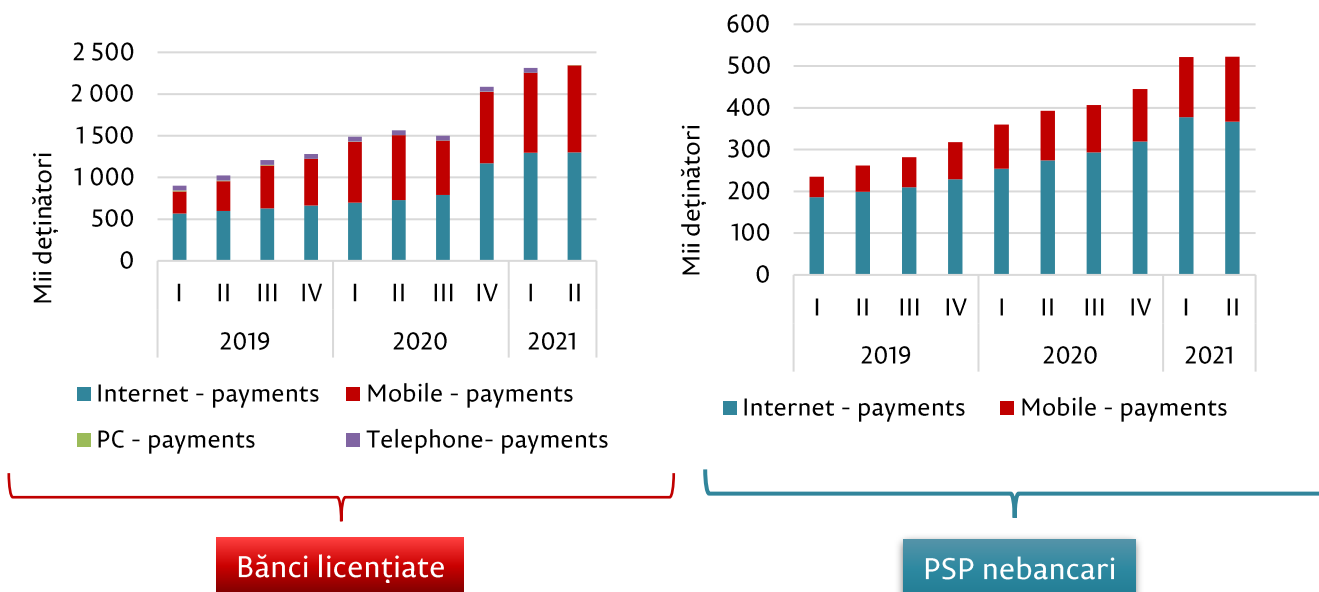
Numărul total al deținătorilor SADD a constituit 2,34 mil. deținători la finele trimestrului II 2021, majorându-se cu 19,6 la sută față de trimestrul II 2020.

Din numărul total de deținători SADD:

- 77,7 la sută sunt înregistrați în cadrul sistemelor automatizate ale băncilor licențiate;
- 22,3 la sută sunt înregistrați în soluțiile oferite de prestatorii de servicii de plată nebancari.

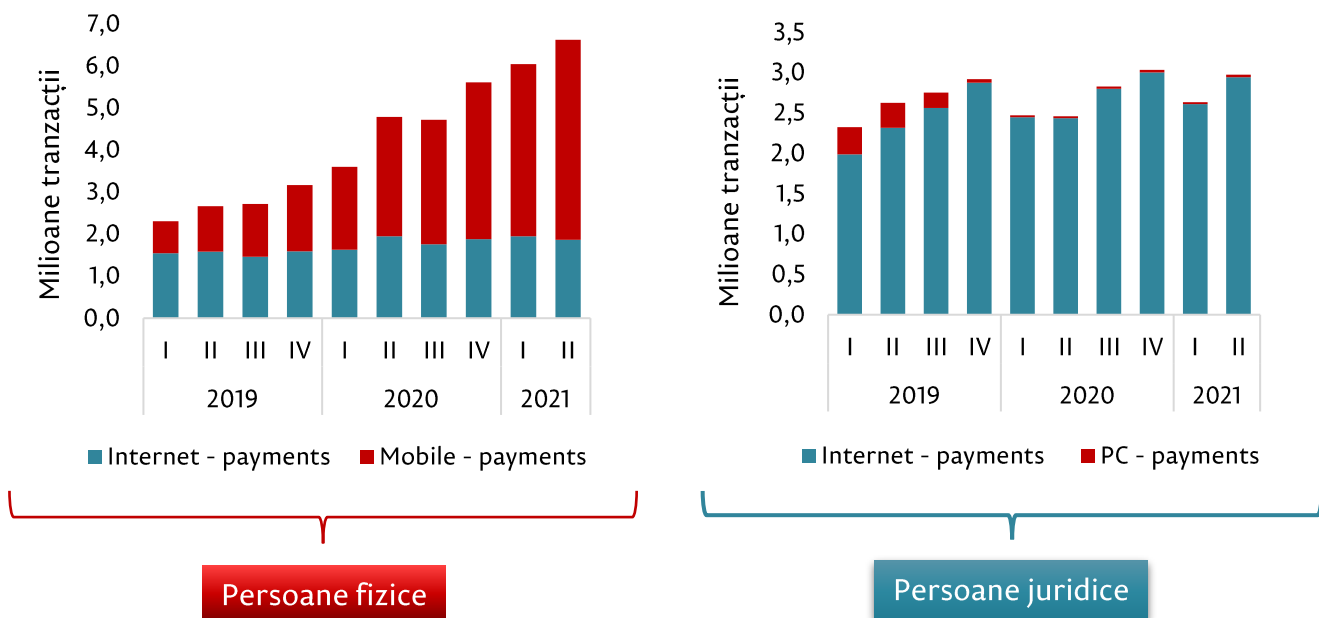
Diagrama 19. Evoluția numărului deținătorilor SADD

Sursa: PSP raportori

În trimestrul II 2021, prin intermediul SADD, au fost efectuate 9,6 milioane tranzacții, cu 32,5 la sută mai multe față de trimestrul II 2020, dintre care 69,0 la sută au fost efectuate de către persoanele fizice, iar 31,0 la sută de către persoanele juridice.

Diagrama 20. Evoluția numărului operațiunilor efectuate prin SADD

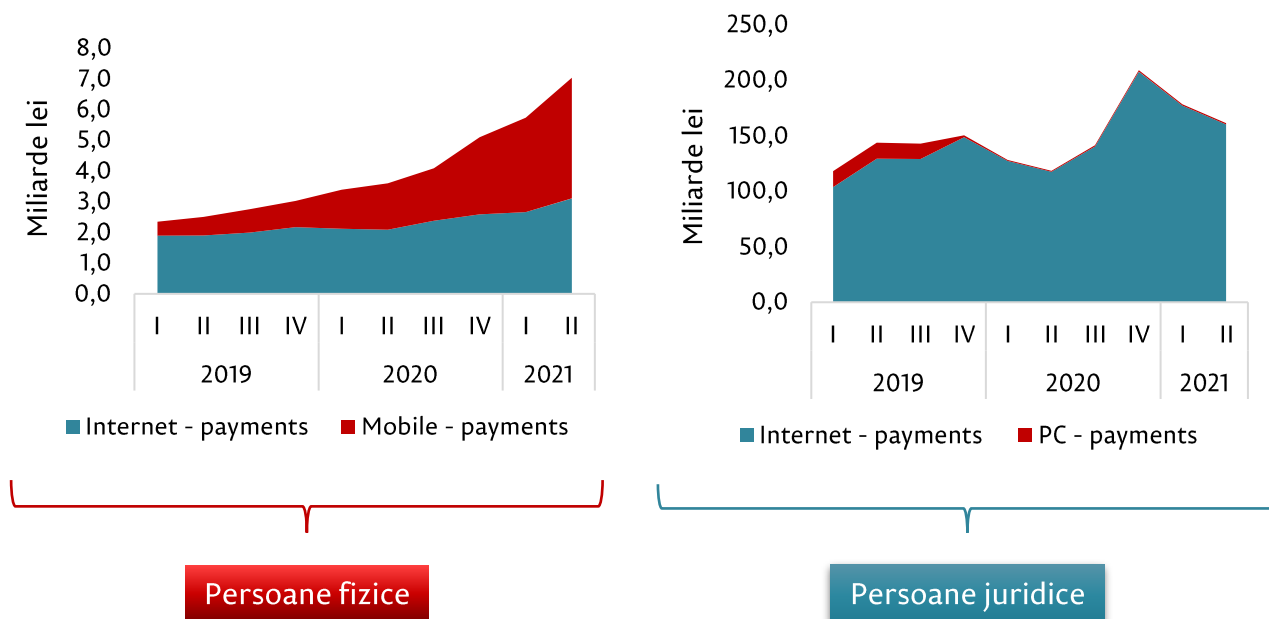

Sursa: PSP raportori

Valoarea tuturor tranzacțiilor efectuate prin intermediul SADD de către persoanele fizice și juridice a însumat 168,4 miliarde lei pe parcursul trimestrului II 2021, fiind în creștere cu 38,0 la sută față de trimestrul II 2020. Din valoarea totală a tranzacțiilor efectuate, 95,0 la sută reprezintă tranzacțiile **persoanelor juridice**.

Diagrama 21. Evoluția valorică a tranzacțiilor efectuate prin intermediul SADD

Sursa: PSP raportori

Majorarea numărului deținătorilor SADD în trimestrul II 2021, comparativ cu perioada similară a anului trecut, se datorează, în special, creșterii numărului utilizatorilor sistemelor de tip *mobile-payments*, în contextul lansării și îmbunătățirii de către PSP a mai multor aplicații mobile, precum și a menținerii tendinței general creșcătoare a numărului utilizatorilor înregistrați în cadrul sistemelor de tip *internet-payments*. Numărul deținătorilor activi⁵ a consemnat o tendință de creștere de 21,3 la sută față de trimestrul II 2020, ca urmare a creșterii necesității de a utiliza sistemele automatizate pentru efectuarea plăților de la distanță, în special, în contextul situației epidemiologice cauzate de pandemia COVID-19.

Pe parcursul trimestrului II 2021 se evidențiază o tendință de creștere a numărului (de aproape 2 ori) și a valorii (de 2,6 ori) tranzacțiilor prin aplicațiile *mobile-payments* efectuate de către persoanele fizice. Persoanele juridice au utilizat, preponderent, soluțiile *internet-payments* pentru efectuarea tranzacțiilor, înregistrând o creștere de 20,8 la sută a numărului și o creștere de 36,1 la sută a valorii tranzacțiilor comparativ cu trimestrul II 2020.

⁵ Deținător SADD care a efectuat cel puțin o operațiune financiară pe parcursul unui trimestru printr-un sistem automatizat de deservire la distanță.

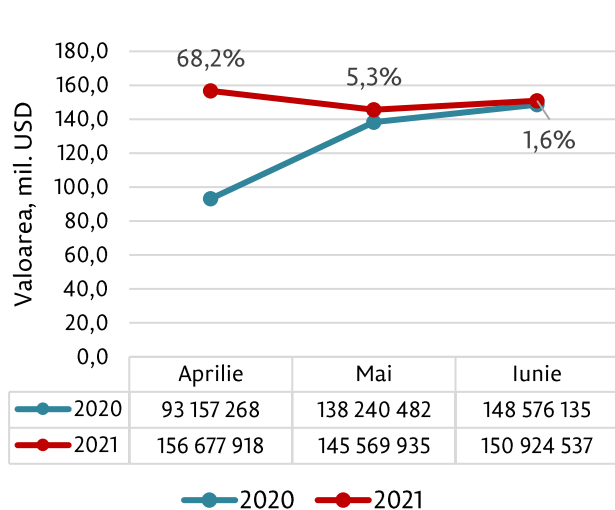
Capitolul 5 Remiterile de bani - persoane fizice

Remiterile de bani reprezintă servicii de plată în cadrul cărora se primesc fonduri de la plătitor fără crearea unui cont de plăți pe numele plătitorului sau al beneficiarului plății, cu scopul unic de a transfera o sumă corespunzătoare beneficiarului plății sau unui alt prestator de servicii de plată care acționează în numele beneficiarului plății, și/sau în cadrul cărora fondurile sunt primite în numele beneficiarului plății și sunt puse la dispoziția acestuia.

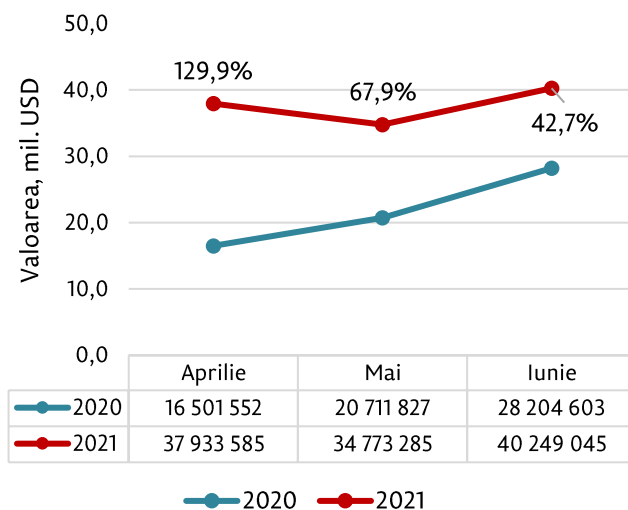
În scopul realizării *supravegherii pieței serviciilor de remitere de bani*, Banca Națională a Moldovei supraveghează, inclusiv modul de gestionare a riscurilor financiare și operaționale de către prestatorii de servicii de plată, indiferent de aranjamentele (bilaterale sau multilaterale) dintre prestatori. Drept standarde internaționale aplicabile la evaluarea periodică a pieței serviciilor de remitere de bani servesc *Principiile generale pentru serviciile de remiteri internaționale* (emise de Banca Reglementelor Internaționale și Banca Mondială).

Pe parcursul trimestrului II 2021, valoarea remiterilor recepționate⁶ a însumat 453,2 mil. USD, în creștere cu 19,3 la sută comparativ cu trimestrul II 2020. Totodată, valoarea remiterilor efectuate a constituit 113,0 mil. USD, în creștere cu 72,7 la sută față de perioada similară a anului precedent.

Diagrama 22. Evoluția remiterilor de bani (pentru persoane fizice)

Recepționate în Republica Moldova

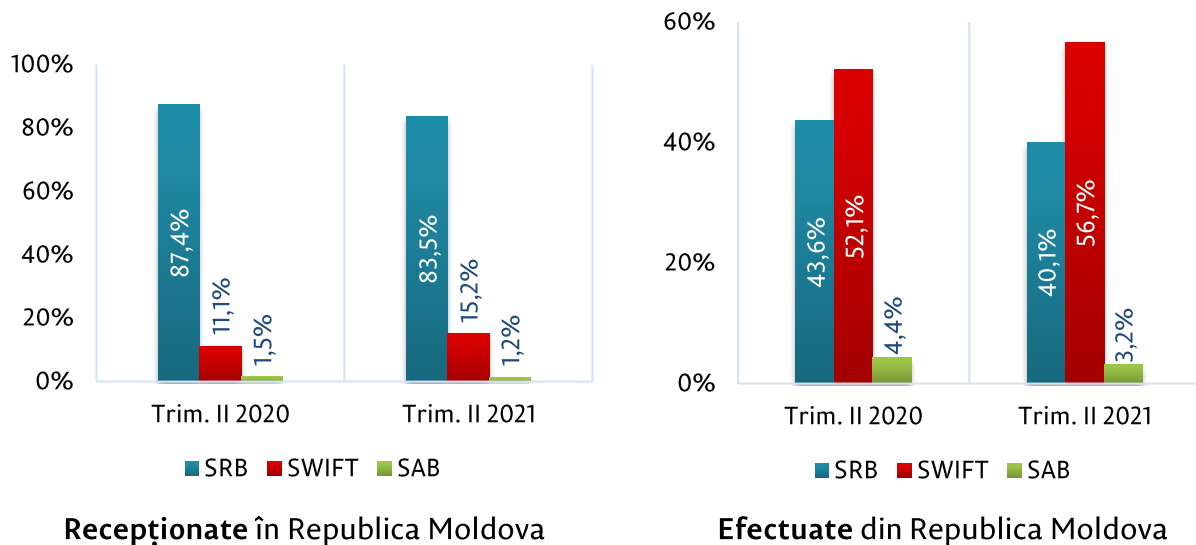
Efectuate din Republica Moldova

Sursa: PSP raportori

⁶ Valoarea remiterilor de bani recepționate diferă de cea publicată în raportul BNM „Transferuri de mijloace bănești din străinătate efectuate în favoarea persoanelor fizice”, fiind aplicată o altă metodologie de calcul și prelucrare a datelor raportate (cum ar fi o altă modalitate de convertire a valutei originale a remiterilor de bani la valuta de referință USD etc.).

În medie, valoarea unei remiteri recepționate în Republica Moldova constituie 549,1 USD, iar cea a unei remiteri expediate – 525,0 USD.

Diagrama 23. Cota de piață a SRB, SWIFT și SAB (pentru persoane fizice)

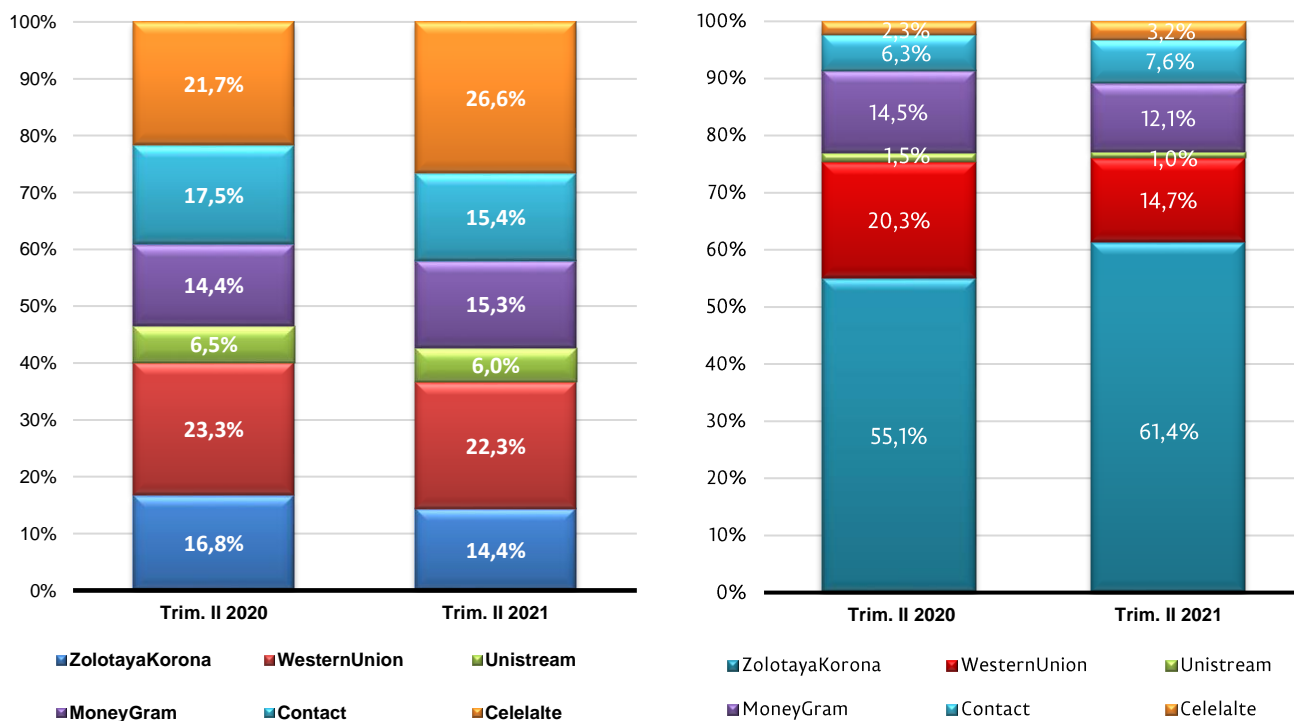

Sursa: PSP raportori

Cel mai mare flux de bani a fost recepționat în Republica Moldova de către persoanele fizice prin intermediul sistemelor de remitere de bani (SRB) – o pondere de 83,5 la sută, prin rețeaua SWIFT - 15,2 la sută, iar serviciile prestate în baza acordurilor bilaterale (SAB) au deținut o pondere de doar 1,2 la sută.

La expedierea mijloacelor bănești din Republica Moldova, rețeaua SWIFT a fost utilizată în proporție de 56,7 la sută din valoarea totală, fiind succedată de sistemele de remitere de bani cu 40,1 la sută, iar serviciile acordate în baza acordurilor bilaterale au deținut o pondere modestă de 3,2 la sută.

Diagrama 24. SRB - distribuția valorică a sistemelor de remitere de bani (persoane fizice)

Recepționate în Republica Moldova

Efectuate din Republica Moldova

Sursa: PSP raportori

La recepționarea remiterilor de bani, cele mai populare SRB sunt: Western Union, Zolotaya Korona, Contact, MoneyGram. La expediere, pozițiile de top sunt deținute de Zolotaya Korona, Western Union și MoneyGram (a se vedea diagrama de mai sus).

Totodată, cele mai utilizate SAB-uri la recepționarea remiterilor de bani sunt: Strada Italia, Get Money to family, transferuri unilaterale prin Banco Popolare di Sondrio și mandatele poștale internaționale ale Poștei Moldovei (MPOST). La expediere, cele mai populare rămân a fi canalele precum: Propay (Group ProCredit- Germania) și MPOST.

Tabelul 10. Numărul și valoarea remiterilor de bani recepționate în Republica Moldova, primele 10 țări în funcție de valoare

Remiteri recepționate, top 10 țări	Trimestrul II 2021		Trimestrul II 2020		Media unei remiteri 2021 (\$)	Evoluția valorii față de trim. II 2020
	Număr	Valoare (\$)	Număr	Valoare (\$)		
Israel	78 604	74 124 685	80 121	74 325 233	943	-0,3%
Italia	139 613	61 787 309	138 111	61 449 367	443	0,5%
Germania	88 833	52 943 150	79 871	44 920 023	596	17,9%
Federația Rusă	152 828	51 062 679	163 243	54 464 794	334	-6,2%
Marea Britanie	74 912	43 270 187	63 255	26 575 632	578	62,8%
Franța	71 185	39 404 989	45 007	23 920 749	554	64,7%
USA	38 200	32 759 584	29 092	19 546 153	858	67,6%
Irlanda	26 488	17 533 088	19 534	10 018 604	662	75,0%
România	14 854	9 081 815	13 521	6 795 997	611	33,6%
Republica Cehă	16 768	7 619 478	15 716	6 391 173	454	19,2%

Tabelul 11. Numărul și valoarea remiterilor de bani expediate din Republica Moldova, primele 10 țări în funcție de valoare

Top 10 țări, la expediere din RM	Trimestrul II 2021		Trimestrul II 2020		Media unei remiteri 2021 (\$)	Evoluția valorii față de trim. II 2020
	Număr	Valoare (\$)	Număr	Valoare (\$)		
Federația Rusă	38 322	30 503 537	30 784	16 496 358	796	84,9%
Italia	4 102	15 494 805	2 958	6 134 092	3 777	152,6%
România	4 537	10 289 717	4 122	5 963 520	2 268	72,5%
Ucraina	18 742	6 957 113	12 318	5 018 401	371	38,6%
Republica Moldova	127 630	5 567 594	88 893	6 426 272	44	-13,4%
Marea Britanie	1 026	4 660 737	794	2 237 895	4 543	108,3%
Germania	2 112	4 543 935	1 530	3 105 609	2 151	46,3%
Franța	1 534	3 970 371	1 095	1 981 553	2 588	100,4%
USA	882	3 940 268	846	3 967 319	4 467	-0,7%
Turcia	3 891	3 609 512	2 290	2 280 118	928	58,3%

Sursa: PSP raportori